

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітнього рівня бакалавр

на тему:

**«Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення
ділової активності підприємства»**

Виконав: студент 2 курсу, групи ОО-М2

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Глобенко Володимир Миколайович

Керівник: к.е.н., доцент Гнатюк Т.М.

Рецензент: к.е.н., доцент Ємець О.І.

Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічний зміст та значення витрат і доходів у господарській діяльності підприємства	6
1.2. Класифікація витрат і доходів підприємства як об'єкта обліку і аналізу .	16
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу витрат і доходів підприємства.....	30
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ КП «ВОДОТЕПЛОСЕРВІС».....	37
2.1. Особливості організації обліку витрат і доходів підприємства	37
2.2. Синтетичний та аналітичний облік витрат і доходів підприємства	46
2.3. Розкриття інформації про витрати і доходи у фінансовій звітності підприємства.....	60
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ КП «ВОДОТЕПЛОСЕРВІС».....	66
3.1. Аналіз динаміки витрат і доходів підприємства.....	66
3.2. Аналіз структури витрат і доходів підприємства	74
3.3. Оцінка рентабельності, платоспроможності підприємства та ділової активності.....	78
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В сьогоденних умовах будови ринкових відносин потрібні нетрадиційні системи отримання інформації про витрати а також доходи, калькуляція собівартості продукції та підрахунок фінансових результатів, методи аналізу витрат та доходів і прийняття основі цього доцільних управлінських рішень, адекватних даних економічній ситуації. На сьогоденньому шляху становлення ринкової економіки робота підприємств і зараз здійснюється в умовах нестабільного зовнішнього середовища та мінливості внутрішнього правового поля. Така ситуація для забезпечення умов беззбиткової діяльності та підвищення рентабельності вимагає в підприємства перегляд існуючої системи управління. Найбільше, це стосується основної діяльності підприємства, яка забезпечить визначальну частину витрат і доходів підприємства. Однак ефективність управління визначає ступінь обліково-аналітичного забезпечення системи витрат і доходів основної діяльності.

Недостатньо розкриті питання методичного забезпечення процесу ефективного аналізу операційних витрат а також доходів і викликана складність, різноманіття також неоднозначність формулювань у існуючих нормативних а також законодавчих актах потребують актуальності обраної теми дипломної роботи. Окремі питання теорії а також методики бухгалтерського обліку доходів знайшли відображення у працях науковців, таких як, Ф.Ф. Бутинець, К.В. Безверхий, С.Ф. Голов, З.В. Задорожний, В.А. Дерій, В. В. Сопко, Н. М. Ткаченко Г.І., Клепар, Я.Д. Крупка, Т.М. Гнатюк тощо. Втім ряд проблем, пов'язаних з висвітленням у бухгалтерському обліку витрат а також доходів від виробничої діяльності, також їх оцінкою залишаються не зовсім достатньо розробленими тому вимагають вирішення з враховуванням відчизняних особливостей обліку бухгалтерського.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження виступають підсумовування теоретичних засад, розробка також обґрунтування рекомендацій

за для вдосконалення методів обліку витрат а також доходів від господарської діяльності даного підприємства.

Для досягнення мети необхідно вирішити деякі з таких завдань:

- показати економічний зміст і значення витрат і доходів у господарській діяльності підприємства;
- вивчити класифікацію витрат також доходів підприємства як об'єкту обліку також аналізу;
- Розгляд нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку та аналізу;
- визначити специфіку організації обліку витрат і доходів підприємства;
- врахування синтетичного та аналітичного обліку витрат і доходів підприємства;
- перевірити розкриття інформації про доходи та витрати у фінансовій звітності підприємства;
- показати організацію та методику проведення аудиту витрат і доходів підприємства;
- аналіз динаміки також структури доходів та витрат підприємства;
- аналізувати оцінку прибутковості та платоспроможності та ділової активності

Об'єктом дослідження є діюча система обліку та аналізу фінансових результатів КП «Водотеплосервіс».

Предметом дослідження є теоретичні положення щодо методології та організації обліку і аналізу витрат та доходів від операційної діяльності та їх практичне застосування на КП «Водотеплосервіс».

Методи дослідження. У процесі проведеного дослідження мною було використано загальнонаукові також специфічні методи а саме, зокрема: діалектичний метод використано для встановлення істинного змісту сутності фінансових результатів діяльності підприємства на основі оцінки множини існуючих суджень, системний та історичний підходи для вивчення теоретико-методологічних аспектів формування та використання бухгалтерського балансу

підприємства; абстрактно-логічний метод для розкриття методології складання балансу відчизняного підприємства; Методи аналітичного угруповування також порівнювання за для аналізу фінансового стану підприємства та оцінки ймовірності банкрутства.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в удосконаленні існуючих підходів до обґрунтування теоретичних засад обліку та аналізу витрат і доходів від діяльності підприємства та у подальшому розвитку практичних рекомендацій щодо оптимізації системи управління витратами і доходами на основі системи аналітичних показників на досліджуваному підприємстві.

Обсяг і структура роботи. Написана мною робота складена зі вступу, трьох розділів також висновків та списку використаної літератури і додатків. Ця робота ілюстрована 31 таблицею, 14 малюнками та 5 додатками. Показчик використаної літератури містить 80 назв.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст та значення витрат і доходів у господарській діяльності підприємства

У сучасних економічних умовах повнота, актуальність та оперативність інформації про витрати та їх здатність визначати собівартість продукції виробника та чіткий фінансовий результат є головною передумовою бухгалтерського обліку та ефективного управління виробничими підприємствами. Реальна і оперативна інформація про доходи і витрати залежить від ступеня економічної ефективності підприємства і ступеня впливу діяльності окремих підрозділів на ефективність виробництва, обґрунтованості планування якісних і кількісних показників, оптимальності цін [1. , с 137].

Операційні витрати та доходи завжди отримують особливе визнання в системі управління суб'єкта господарювання, і для цього є певні причини. Серед найважливіших можна виділити: необхідність відповідного використання призначених ресурсів; Забезпечення збільшення прибутку за рахунок економії, отримання синтетичного показника, ефективності використання всіх видів ресурсів; Планування ресурсів на одиницю продукції та аналіз фактичних витрат для виявлення відхилень і причин, прийняття рішень щодо вдосконалення технологій виробництва; Визначення рентабельності тощо [1, с. 139].

У зв'язку з цим необхідно детально вивчити сутність понять «собівартість» і «виручка» та їх значення для діяльності компанії.

Визначення економічної категорії «витрати» в бухгалтерському обліку додатково відображено в нормативно-правових актах, а саме: НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Податковий кодекс України, П(С)БО 16 «Витрати», МСБО 1 «Подання фінансової звітності» та ін. [1, с 139].

Економічний зміст категорії «Витрати» відрізняється з точки зору нормативних документів. Так, у бухгалтерському обліку Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність у Україні» трактує поняття витрат як зменшення економічної вигоди в вигляді зменшування активів, або збільшення зобов'язань, що спричинює зменшення власного капіталу. (вийнятом є зменшування капіталу за рахунок анулювання або розподілу власниками) [7].

На цей час Податковий кодекс України трактує визначення витрат як сукупність усіх витрат платника податків у грошовій, матеріальній чи нематеріальній формі, понесених на здійснення господарської діяльності платника податку, що призводять до зменшення економічної діяльності. бенефіційна форма вибуття активів або збільшення збитків за операціями з пасивами, які призводять до зменшення власного капіталу (крім змін у капіталі шляхом анулювання, або розподілу власником підприємства) [5].

Таким чином, НП(С)БО 1 також П(С)БО 16 такі: Витрати – це зменшення активів як зменшування економічних вигід в виді вибуття активу або збільшування зобов'язань, яке призведе до зменшування власного капіталу (окрім зменшування капіталу внаслідок їх вилучення або розподілу власниками підприємства) [15].

Рада із міжнародних стандартів з бухгалтерського обліку створила та затвердила Концепцію фінансової звітності, яка є ефективним інструментом для підвищення прозорості та зрозумілості інформації, що розкриває діяльність компаній, надійною основою для визнання витрат, оцінки активів та форм відповідальності, що надає можливість об'єктивно визначати та відображати наявні фінансові ризики, а також порівнювати результати своєї роботи та прийняття потрібних рішень для управління [2, с. 527].

Відповідно положенню 4.25 Концептуальних засад складання та подання фінансової звітності наведено таке визначення: «Витрати — це зменшення економічних вигод протягом періоду у формі вибуття або амортизації активів або у формі зобов'язань, зменшення економічних вигод протягом періоду. зменшення економічних вигод протягом періоду, що приведе до зменшування

власного капіталу, винятковим є зменшення, пов'язане з виплатами учасникам».
[2, с.528].

Відповідно до с. 4.49 Концептуальні засади витрати визнаються у зв'язку з прибутками та збитками, коли відбувається зменшення майбутніх економічних виходів, пов'язане зі зменшенням активів компанії або збільшенням зобов'язань компанії. Фактично це означає, що визначення витрат здійснюється одночасно з визначенням збільшення зобов'язань або зменшення активів (наприклад, нарахування суми до виплати працівникам, або амортизація обладнання). У новому вираженні величина затрат не виражається за рахунок економічної природи, а виражається за рахунок операцій із активами і капіталом за для фінансово-майнового стану підприємства. Основна увага приділяється витратам обігу, які вважалися суспільно необхідними витратами живої та фізичної роботи. Таке трактування витрат виражене тим, що витрати розглядають у порівнянні з витратами на виробництво, з одного боку, і витратами споживання, з іншого [2, С. 531].

Отже, визначення категорії «витрати» згідно з нормативними документами представлено в таблиці. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення категорії «витрати» за нормативно-правовими документами

№ з/п	Джерело	Визначення
1	Податковий кодекс України	Витрати – це сума всіх витрат платника податку в грошовій, матеріальній або нематеріальній формі, понесених на провадження господарської діяльності платника податку, в результаті якої зменшується економічна вигода у вигляді вибуття активів або збільшуються зобов'язання, як за рахунок чого відбувається зменшування власного капіталу [5]
2	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Витрати – трактує поняття витрат як зменшення економічної вигоди в вигляді зменшування активів, або збільшення зобов'язань, що спричинює зменшення власного капіталу. (винятком є зменшування капіталу за рахунок анулювання або розподілу власниками) [7].

3	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Витрати – це зменшення активів як зменшування економічних вигід в виді вибуття активу або збільшування зобов’язань, яке призведе до зменшування власного капіталу (окрім зменшування капіталу внаслідок їх вилучення або розподілу власниками підприємства) [15] .
4	П(С)БО 16 «Витрати»	Витрати – це зменшення активів як зменшування економічних вигід в виді вибуття активу або збільшування зобов’язань, яке призведе до зменшування власного капіталу (окрім зменшування капіталу внаслідок їх вилучення або розподілу власниками підприємства). [24]
5	МСФЗ 1 «Подання фінансової звітності»	Витрати - зменшення економічних вигід протягом звітного періоду у вигляді вибуття або списання активів, або у вигляді зобов'язання, яке призведе до зменшування власного капіталу, винятково зменшення, пов'язане із виплатами учасникам [1, с. 193]

У науковій літературі такі науковці, як Т.Д. Костенко, С.О. Подгора, В.С. Рижиков, В.А. Панков, А.А. Герасимов, А.А. Рівенська досліджували теоретичні та практичні аспекти специфіки бухгалтерського обліку, аналізу та контролю витрат. Кулішов, В.В., Мельник Л.Г., Крушельницька О.В., Каринцева О.І., Нуреєв Р.М. та ін. Для цього науковцями було досліджено наукові публікації та встановлено існування незліченних трактувань категорії «витрати», до яких науковці підходять по-різному [1, С. 374].

Так, Костенко Рижиков В. С., Панков В. А., Т. Д., Підгора С. О., Герасимов А. А., Ровенська В. В. зазначають витрати, як сукупність виражених у грошовій оцінці витрат підприємства і пов’язаних з виготовленням продукції, наданням послуг та виконання робіт відносяться. та їх виконання [1, с. 371].

У той час О. В. Крушельницька розкрила поняття витрат як грошової оцінки матеріальних і трудових ресурсів, пов’язаних з виготовленням і реалізацією продукції, наданням послуг [1, с. 384].

В. В. Кулішов вважає, що витрати – це зменшування економічних вігод в вигляді виходу активів, або збільшування зобов’язань, яке призводить до зменшування власного капіталу [1, с. 375].

На думку Л. Г. Мельник та О. І. Карінцева, витрати – це прямі та непрямі витрати, фактичні та можливі платежі або упущені вигоди, необхідні для залучення та утримання ресурсів у даній сфері діяльності [2, с. 481].

RM Нурієв розкриває визначення «собівартості» як будь-чого, що виробник (компанія) купує для використання для досягнення бажаного результату [2, 481].

В.М. Глобенко пропонує визначення витрат як: події, факти та явища господарського процесу пов'язані з використання та споживання грошових, матеріальних, нематеріальних чи інших контрольованих підприємством у цей момент ресурсів, які спрямовані на забезпечення статутних засад операційної, фінансової чи інвестиційної діяльності підприємства.

Тож узагальнимо визначення терміну «вартість» за різними авторами в таблиці. 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення категорії «витрати» за різними авторами

№ з/п	Автор	Визначення
1	Рижиков В. С. Панков В. А. Герасимов А. А. Костенко Т. Д. Підгора С. О.	зазначають витрати, як сукупність виражених у грошовій оцінці витрат підприємства і пов'язаних з виготовленням продукції, наданням послуг та виконання робіт відносяться. та їх виконання
2	Крушельницька О. В.	розкрила поняття витрат як грошової оцінки матеріальних і трудових ресурсів, пов'язаних з виготовленням і реалізацією продукції, наданням послуг
3	Кулішов В. В.	витрати – це зменшування економічних вігод в вигляді виходу активів, або збільшування зобов'язань, яке призводить до зменшування власного капіталу
4	Мельник Л. Г. Карінцева О. І.	витрати – це прямі та непрямі витрати, фактичні та можливі платежі або упущені вигоди, необхідні для залучення та утримання ресурсів у даній сфері діяльності

5	Нурієв Р. М.	розкриває визначення «собівартості» як будь-чого, що виробник (компанія) купує для використання для досягнення бажаного результату
9	Глобенко В.М.	Витрати – це події, факти та явища господарського процесу пов’язані з використання та споживання грошових, матеріальних, нематеріальних чи інших контрольованих підприємством у цей момент ресурсів, які спрямовані на забезпечення статутних засад операційної, фінансової чи інвестиційної діяльності підприємства.

Розглянувши дані табл. 1.2 Встановлено, що під витратами розуміють сукупність витрат, понесених на виготовлення продукції, а також кошти, призначені для оплати придбаних оборотних і основних засобів. Однак екстремуми не є витратами, оскільки це просто кошти, сплачені компанією за для забезпечування безперервності також ефективності господарської діяльності і безумовно не впливають на фінансовий результат. Їх вплив на прибуток простежується при списанні оборотних засобів на виготовлення продукції, а основних засобів - у вигляді амортизації, яка списується елементами на виготовлену продукцію, коли ці основні засоби залучаються до процесу господарського виробництва. діяльності або за фінансовим результатом для визначення прибутку чи збитку за період.

Огляд нормативних документів в обліково-економічній літературі, вивчення яких дозволяє дати загальне визначення терміну витрати, а саме: витрати – це грошовий вираз використання виробничих ресурсів, результатом якого є виробництво і продаж продукції.

Величина фінансового результату складається з двох основних складових: витрат і доходу.

Економічний зміст категорії «доходи» відрізняється із точки бачення нормативно-правових документів. Отож , Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає термін «дохід» як збільшування економічних вигід в вигляді збільшування активів, або ж зменшування

зобов'язань, яке призведе до збільшення власного капіталу (окрім збільшення в капіталі до тягарю внесків акціонерів) [7] .

Відповідно трактуванню НП(С)БО 1 «Загальні вимоги що до бухгалтерського обліку» доходом є збільшення економічних вигід у виді збільшення активів, або зменшення зобов'язань, яке призведе до збільшення власного капіталу (окрім збільшення капіталу за рахунок внеску власників підприємства) [15] .

Тоді П(С)БО 15 «Дохід» розкриває дану категорію саме, як збільшення активу, або зменшення зобов'язання, що призводить до збільшення власного капіталу (окрім збільшення капіталу внаслідок внесків акціонерів суб'єкта господарювання) за умови, що показники доходу можуть бути достовірно визначені [23].

МСБО 1 «Подання фінансової звітності» показує розкриття доходу, як зміну власного капіталу протягом періоду внаслідок операцій та інших подій, за винятком змін, що виникають внаслідок операцій з власниками, які діють відповідно до своїх повноважень [2, с. 472].

Визначення категорії «дохід» за нормативно-правовими документами подано у табл. 1.3.

Визначення категорії «дохід» за нормативно-правовими документами

№ з/п	Джерело	Визначення
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	визначає термін «дохід» як збільшування економічних вигід в вигляді збільшування активів, або ж зменшування зобов'язань, яке призведе до збільшування власного капіталу (окрім збільшування в капіталі до тягару внесків акціонерів)
2	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	доходом є збільшення економічних вигід у виді збільшування активів, або зменшування зобов'язань, яке призведе до збільшування власного капіталу (окрім збільшування капіталу за рахунок внеску власників підприємства)
3	П(С)БО 15 «Дохід»	збільшування активу, або зменшування зобов'язання, що призводить до збільшення власного капіталу (окрім збільшення капіталу внаслідок внесків акціонерів суб'єкта господарювання) за умови, що показники доходу можуть бути достовірно визначені
4	МСБО 1 «Подання фінансової звітності»	показує розкриття доходу, як зміну власного капіталу протягом періоду внаслідок операцій та інших подій, за винятком змін, що виникають внаслідок операцій з власниками, які діють відповідно до своїх повноважень
5	МСБО 18 «Дохід»	Доходом – є валове надходження економічної вигоди протягом періодів, які виникають у ході звичної діяльності підприємства, коли власний капітал збільшується у результаті чого бачимо надходження, а не у висновку внесків учасників власного капіталу
6	Податковий Кодекс України	Доходи із джерелом походження їх в Україні - будь-який дохід, отриманий резидентами, або ж нерезидентами, в тому ж числі від будь-якого виду їх діяльності в Україні (включивши виплату, або ж нарахування винагороди від іноземних роботодавців.

Теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу та контролю доходів досліджували такі вчені, як Ф.Ф. Бутинець., Шмиголь Н.М., Л.В. Жилкіна, О.М. Голенко, Блонська В.І., Л.Г. Ловінська, Ю., І. Продіус та ін. Тому вчені досліджували наукові публікації та констатували наявність різноманітних трактувань категорії «дохід», до якої вчені підходять по-різному.

Так, Ф. Ф. Бутинець трактує дохід як рух грошових коштів та інших доходів за певний період, що надходять від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг [1, с. 137].

Тоді Шмиголь Н.М. визначила термін «дохід» як збільшення економічної вигоди за рахунок надходження активів та/або погашення зобов'язань, що, крім внесків учасників, призводить до збільшення капіталу підприємства (власність), власник), а також за рахунок використання наданих для цього економічних ресурсів у господарському процесі та конкурентних переваг за умови прийняттого ризику підприємства [2, с. 475].

В. І. Блонська трактує дохід – це дохід, отриманий за рахунок господарської діяльності протягом певного періоду часу у вигляді економічної вигоди, отриманої шляхом використання економічних ресурсів у господарському процесі і з цією метою включений у договори, допустимий розмір підприємницької діяльності. ризик [2, с. 387].

На думку Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна та О. М. Голенко, доходом є збільшування економічних вигід у виді збільшування активів або ж зменшування зобов'язань, за рахунок чого збільшиться власний капітал підприємства (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків засновників) [2 с 473]

І. Продіус трактує поняття доходу як виручку від реалізації продукції (робіт, послуг) за мінусом вартості матеріалів. Він є грошовою формою чистого продукту фірми, тобто включає заробітну плату і прибуток підприємства [1, с. 261].

О. Волков вважає доходом підприємства – збільшування суми грошових коштів над його вартістю коштів, використаних у процесі виробництва, яке підприємство отримує в результаті реалізації новоствореної цінності [1, с. 264].

О. Г. Біла пояснює, як грошову виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) сукупні доходи від операційної підприємницької діяльності, його внесок в валові внутрішні продукти країни [1, с. 273].

В.М. Глобенко визначає доходи як події, факти та явища господарського процесу пов'язані зі збільшенням грошових, матеріальних, нематеріальних чи інших ресурсів у тому числі у вигляді заборгованості різних контрагентів перед підприємством, які отримано від операційної, фінансової чи інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання.

Узагальнення поняття «дохід» за різними авторами подано в таблиці. 1.4.

Таблиця 1.4

Визначення категорії «дохід» за різними авторами

№ з/п	Автор	Визначення
1	Ф. Ф. Бутинець	трактує дохід як рух грошових коштів та інших доходів за певний період, що надходять від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг
2	Н. М. Шмиголь	«дохід» як збільшення економічної вигоди за рахунок надходження активів та/або погашення зобов'язань, що, крім внесків учасників, призводить до збільшення капіталу підприємства (власність). власник), а також за рахунок використання наданих для цього економічних ресурсів у господарському процесі та конкурентних переваг за умови прийнятного ризику підприємства
3	В. І. Блонська	дохід – це дохід, отриманий за рахунок господарської діяльності протягом певного періоду часу у вигляді економічної вигоди, отриманої шляхом використання економічних ресурсів у господарському процесі і з цією метою включений у договори, допустимий розмір підприємницької діяльності. ризик
4	Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко	доходом є збільшення економічних вигід у виді збільшення активів або ж зменшення зобов'язань, за рахунок чого збільшиться власний капітал підприємства (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків засновників)
5	Ю. І. Продиус	трактує поняття доходу як виручку від реалізації продукції (робіт, послуг) за мінусом вартості матеріалів. Він є грошовою формою чистого продукту фірми, тобто включає заробітну плату і прибуток підприємства
6	О. Волков	збільшення суми грошових коштів над його вартістю коштів, використаних у процесі виробництва, яке підприємство отримує в результаті реалізації новоствореної цінності
7	О. Г. Біла	пояснює, як грошову виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) сукупні доходи від операційної підприємницької діяльності, його внесок в валові внутрішні продукти країни
8	В. М. Глобенко	Доходи – це події, факти та явища господарського процесу пов'язані зі збільшенням грошових, матеріальних, нематеріальних чи інших ресурсів у тому числі у вигляді заборгованості різних контрагентів перед підприємством, які отримано від операційної, фінансової чи інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання.

Отже, ми можемо сказати, що в сучасному бухгалтерському обліку ні одне економічне визначення не є використане у такій неімовірній кількості значень, як дохід. Велика кількість використаних визначень показує, що визначення «доходу» є непростим з точки зору бухгалтерського обліку та економічної теорії. Дохід часто порівнюють із прибутком і навпаки. Незважаючи на те, що вчені запропонували кілька подібних визначень цього поняття, жодне з них не було загальновизнаним, загальновизнаним для всіх цілей. Враховуючи колосальні масштаби тіньової економіки в Україні, коли неможливо визначити джерела формування доходів та оподаткувати їх на основі традиційних підходів, оцінкою доходу можна вважати здатність суб'єкта витратити кошти без шкоди для фінансового стану. ситуації, не тільки істотно збільшить обсяг оподатковуваного ВВП, а й зменшить його тіньову складову [6, С. 94].

Вивчивши нормативні документи з обліково-економічної літератури, можна узагальнити визначення категорії доходу, а саме: це надходження активів у результаті здійснення певного виду діяльності [6, с. 97].

Підсумовуючи питання про економічний зміст витрат і доходів діяльності та їх значення, можна зазначити, що згідно з нормативно-правовими документами більше подібними трактуваннями витрат також доходів маємо визначення згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і Фінансова звітність в Україні», П(С)БО 16 та НП(С)БО 1. Щоб детальніше показати тему бакалаврської роботи, необхідно розібратися з питанням класифікації витрат також доходу підприємств. [10].

1.2. Класифікація витрат і доходів підприємства як об'єкта обліку та аналізу

Кожен вид економічної діяльності, характеризується певними витратами і доходами, тому для більш повного розуміння їх змісту необхідно класифікувати їх за певними ознаками. Таким чином, витрати і доходи торговельного

підприємства класифікуються за різними ознаками залежно від того, для якої мети потрібна інформація про них [1, с. 107].

Слід зазначити, що на даний час собівартість продукції підприємств залишається високою, що робить їх неконкурентоспроможними на зовнішньому ринку, а часто також на внутрішньому (найбільш часто це стосується промислового підприємства) [1, с. 96].

Як нам показала практика, такі ситуації призводять до зменшення обсягів виробництва, а тому необхідно чітко контролювати структуру і склад витрат, що утворюють собівартість продукції. Це підтверджується чіткою та правильною організацією обліку виробничих процесів, розробленою та затвердженою класифікацією господарських витрат, яка залежить від обсягу виробництва, технології, чисельності працівників і продукції [1, с. 96].

Залежно від характеру роботи підприємства витрати поділяються на: витрати, що виникають у процесі операційної діяльності; витрати, що виникають у процесі інвестиційної діяльності; Витрати, що виникають у процесі фінансової діяльності.

Витрати в процесі операційної діяльності - це витрати, пов'язані з його основною діяльністю (спрямовані на виробництво або реалізацію продукції, товарів, виконання робіт, надання послуг, що є безпосередньо основною метою створення підприємства та суттєвою часткою в ньому). свого доходу). робіт, а також із операціями котрі це забезпечують [1, с. 86].

Операційними витратами в грошовому виразі вважаються витрати роботи, матеріальних також нематеріальних та фінансових ресурсів на здійснювання операційної діяльності. Із такої причини серед перелічених витрат найбільш важливими вважаються витрати операційної діяльності, які більш повно характеризують сферу діяльності підприємства. Простими словами, операційні затрати часто показують витратами на ведення бізнесу. Термін «вартість» часто асоціюється з операційною діяльністю. Виробничою собівартістю є грошове вираження витрат на виробництво також реалізацію продукції. Цей показник використовується для контролю за використанням виробничих ресурсів, показує

економічну ефективність впровадження економічних заходів, ціноутворення. Тому зниження собівартості продукції є основним джерелом підвищення рівня прибутку [1, с.72].

Витрати діяльності поділяються на такі, що включаються до виробничої собівартості продукції, і такі, що не включаються до виробничої собівартості.

Операційні витрати поділені на ті, що включаються в виробничу собівартість продукції також ті, котрі не включають в собівартість.

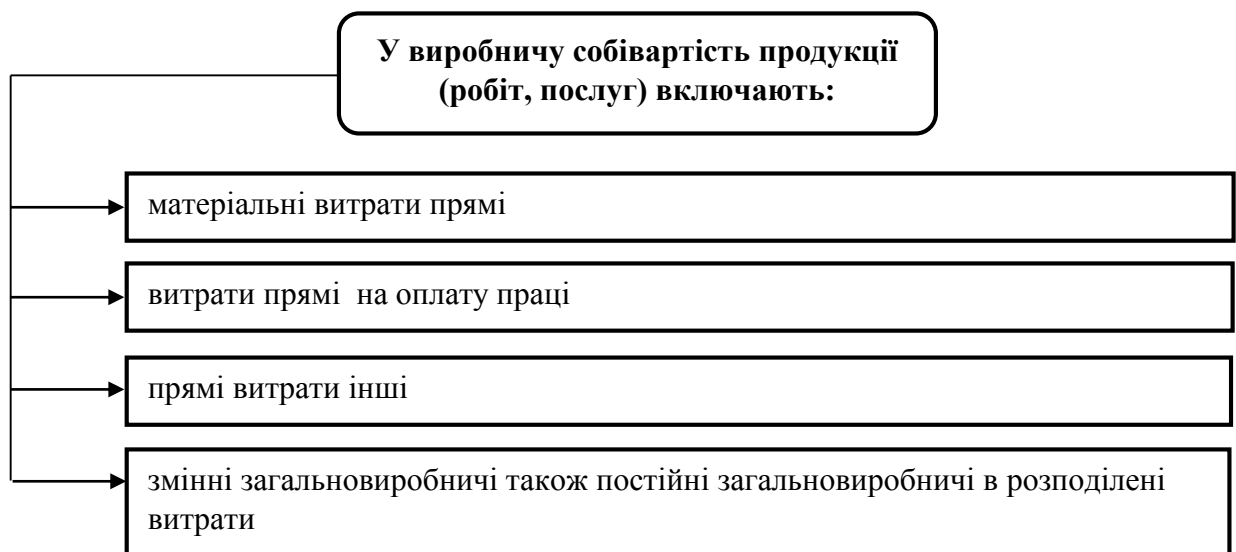

Рис.1.1 Розподілення витрат, котрі включають у виробничу собівартість продукції (робіт, послуг)

До ряду витрат прямих матеріальних входить вартість основних і сировини, що складають основу виробництва, покупні напівфабрикати, допоміжні також інші матеріали, котрі можуть бути віднесеними до тих чи інших одиниць витрат. Прямі матеріальні витрати є зменшеними на вартість зворотнього відходу, отриманого в процесі виробництва. До структури і складу прямих витрат фірми на оплату праці входять заробітна плата та інші виплати робітникам, які беруть участь у виготовленні продукції та наданні послуг чи виконанні робіт [7].

До інших прямих витрат відносяться всі інші виробничі витрати, які можуть бути віднесені до конкретної одиниці витрат, а також відрахування на

соціальні заходи, збитки від браку також знос, орендна плата за землю також земельні паї, [7].

Відповідно чинним вимогам положень (стандартів) бухгалтерського обліку щодо загальновиробничих витрат відносяться:

- Витрати задня управління виробництвом (заробітна плата керівного апарату цехів, відділів тощо; відрахування на соціальні заходи та медичне страхування керівних апаратів цехів, відділів; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, відділів та ін.) . .);

- Амортизація основного засобу загальновиробничого призначення, а саме (лінія, магазин, дільниця);

- Амортизація нематеріальних активів призначення загальновиробничого (лінія, магазин, дільниця);

- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення [19];

- Витрати для вдосконалення технології також організації виробництва (заробітна плата працівникам також відрахування на соціальні заходи працівників котрі зайняті удосконаленням технології також організації виробництва, підвищенням якості продукції, підвищенням надійності, довговічності та інших експлуатаційних характеристик у процесі виробництва; матеріальні витрати, придбання) складової продукції та напівфабрикатів, оплата послуг дочірніх організацій, тощо);

- витрати на світло, опалювання, водовідведення, також водопостачання і інші утримування виробничих приміщень [19];

- витрати для утримання виробничих процесів (заробітна плата працівників загальновиробничого персоналу, також відрахування на соціальні заходи, затрати для технологічного контролю виробничих процесів та якості самої продукції, оплата праці, послуги, медичне страхування працівників і апарат управління виробництвом) [19] ;

– витрати щодо охорони праці також техніку безпеки і охорону навколишнього середовища;

– інші витрати, до прикладу внутрішнє переміщення матеріалів чи деталей, напівфабрикатів; нестача незавершеного виробництва; нестача і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; інструмент зі складів в цехи також готової продукції на склад, оплати простою, тощо) [24]

Усі загальновиробничі витрати групуються на дві групи: змінні і постійні (рис. 1.2).

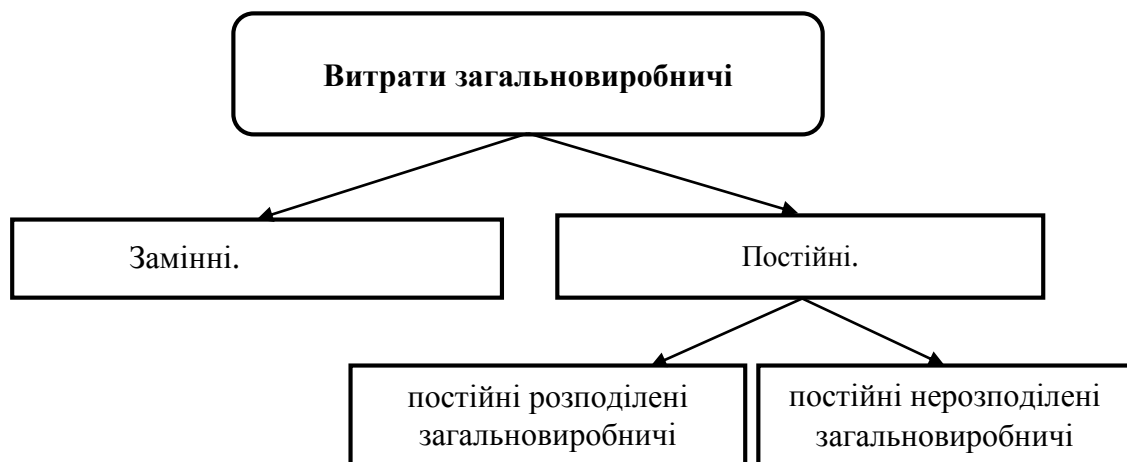

Рис. 1.2 Поділ загальновиробничих витрат

У бухгалтерському обліку витрати на утримання та управління виробництвом (цехами і відділеннями) включаються до складу змінних загальновиробничих витрат, котрі змінюються прямо чи пропорційно відповідно змінам обсягу робіт. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на окремі одиниці витрат за базами розподілу (обсяг праці, заробітна плата, сфера діяльності, окремі витрати тощо) за фактичним використанням звітного періоду. У бухгалтерському обліку щодо постійних загальновиробничих витрат віднесені витрати на обслуговування також управління виробництвом, котрі залишаються незмінними чи майже незмінними при зміні обсягів робіт. Постійні загальновиробничі витрати включаються шляхом розподілу кожної статті витрат за ознаками розподілу (працівники, заробітна плата, обсяг робіт, прямі витрати тощо) при нормальній потужності. Нерозподілені постійні загальновиробничі

витрати включаються до собівартості продукції (робіт, послуг) на стадії їх створення. Сума розподілених і нерозподілених постійних загальновиробничих витрат не може перевищувати їх фактичного розміру. Перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат підприємство визначає самостійно [1, с. 94].

Окрім витрат, які включаються у виробничу собівартість виробленої продукції, компанії несуть витрати, котрі пов'язують також з операційною діяльністю, та не включають прямо до собівартості продукції. Такі витрати є витратами у періоді та негайно амортизуються в фінансовому результаті (рис. 1.3) [1, с. 95].

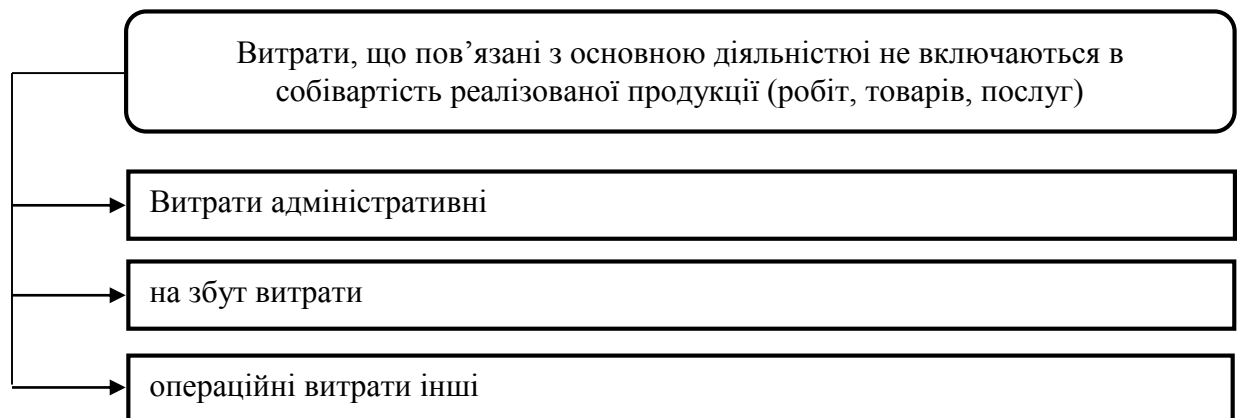

Рис. 1.3 Склад витрат, що є пов'язаними з операційною діяльністю але не включаються до собівартість реалізованої продукції (робіт, товарів, послуг) [24].

До адміністративних витрат входять витрати на утримання та управління підприємством:

- Загальні витрати Товариства (витрати на організацію заходів, витрати за проведення річних зборів, також представницькі витрати тощо);
- Витрати на відрядження також утримання адміністративного колективу підприємства також іншого загальногосподарського персоналу;
- Витрати для утримування основних засобів, також інших матеріальних необоротних активів;

- Оплата професійних послуг (юрист, аудит, оцінка майна тощо);
- витрати для поштового та телефонного зв'язку;
- Амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- податки, збори та інші передбачені законодавством відрахування (за винятком податків також зборів і обов'язкових платежів, котрі включаються до собівартості готової продукції, робіт, послуг);
- Витрати на вирішення спорів в судових органах;
- оплата розрахунково-касового обслуговування та інших банківських послуг, а також витрат, пов'язаних з купівлею-продажем валюти;
- інші витрати загальногосподарського призначення [24].

До збутових витрат належать витрати, котрі пов'язані із реалізацією (реалізацією) продукції (робіт, товарів послуг), а саме:

- витрати на пакування готової продукції на складах;
- вартість ремонту тари;
- Заробітна плата продавцям, торговим представникам, працівникам відділів продажів;
- рекламні витрати та для дослідження ринку (маркетинг);
- витрати щодо підготовки товарів до продажу;
- Витрати на відрядження працівників, які працюють у відділі продажів;
- Витрати на утримання основних засобів та інші значні необоротні активи, пов'язані із реалізацією продукції, робіт, товарів, послуг;
- транспортні витрати, і. Х. Страхування готової продукції або товарів, транспортно-експедиторські чи інші послуги, зв'язані із транспортуванням продукції (товарів) за умовами договору поставки;
- витрати для гарантійного ремонту та гарантійного обслуговування;
- Витрати за для страхування продукції (товарів), готової до перепродажу, що зберігається на складі підприємства;
- витрати на переміщення готової продукції та товарів між складами підрозділів;

- інші витрати, пов'язані з реалізацією продукції, робіт, товарів чи послуг [24].

Інші операційні витрати включають:

- Витрати на дослідження та розробки є вигідними для П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»;

– собівартість використаних виробничих запасів, котра за для цілей бухгалтерського обліку є складеною із їх балансової вартості також витрат на реалізацію;

- сума безнадійної заборгованості та відрахування з резерву безнадійної заборгованості;

– втрати з операційних курсових різниць;

- втрати через списання запасів;

- не повноа кількість та втрати через амортизацію;

– визнані штрафи, також пені також неустойки;

– витрати для утримування об'єктів соціально-культурних призначень;

– інші витрати операційної діяльності [24].

Витрати, понесені в процесі інвестиційної діяльності - це витрати, які підприємство отримало шляхом залучення інвестиційних коштів від інших підприємств і виконання відповідних зобов'язань.

Витрати в процесі фінансової діяльності - витрати, пов'язані зі сплатою відсотків та інші витрати підприємства, пов'язані з позиками, до яких належать позики, векселі та облігації та інші види короткострокових і довгострокових зобов'язань, за якими нараховуються відсотки. [1, с. 237].

За економічним змістом витрати поділяються на: матеріальні; Витрати на зарплату; відрахування для соціальних заходів; амортизації; також інші витрати.

Матеріальна собівартість - це вартість сировини і матеріалів, а також придбання напівфабрикатів і комплектуючих виробів, придбаних у сторонніх організацій, а саме палива та енергії, тари, будівельних матеріалів, запасних частин, малих і середніх підприємств, використовуються в операційній діяльності компанії.

Витрати на оплату праці — це витрати, які включають всю заробітну плату (включаючи премії та виплати в натуральній формі), понесену працівниками як повний, так і неповний робочий день [7].

Відрахування на соціальні заходи - це обов'язкове пенсійне страхування у фонді зайнятості населення, яке здійснюється щодо встановлених законодавством норм відповідно основних розмірів витрат на оплату праці, встановленого законодавством.

Амортизація — це постійний і систематичний розподіл вартості необоротних активів, які амортизуються протягом строку їх корисного використання [7].

Інші витрати - це витрати на відрядження та рекламні витрати, а ще послуги зв'язку, також розрахунково-касове обслуговування тощо.

За включенням у процес виробництва витрати поділяються на: основні та загальновиробничі. Базові витрати — це сукупні прямі витрати на виробництво продукції. Загальновиробничі витрати — це витрати на управління та підтримку виробництва та реалізації продукції, які відображаються у фінансових результатах підприємства.

За способами включення до собівартості витрати поділяються на: прямі та непрямі [24].

Прямі витрати - це витрати, які можуть бути безпосередньо пов'язані з об'єктом калькулювання (наприклад, вартість сировини і матеріалів), вони можуть бути включені безпосередньо до собівартості окремих видів продукції. Загальновиробничі витрати — це витрати, які визначаються обсягом виробництва і не можуть бути віднесені на статтю калькуляції (заробітна плата слюсаря з ремонту устаткування, загальновиробничі тощо). Ці витрати пов'язані з виробництвом кількох видів продукції та опосередковано враховуються у собівартості за допомогою спеціальних методів розподілу.

За включенням до складу звітного періоду витрати поділяються на: витрати поточного періоду та витрати минулого періоду, а також витрати майбутнього періоду [7].

І відповідно витрати поділяються за сферами відповідальності на: виробничі та цехові; станційні витрати та витрати на функціональне обслуговування.

За способом відображення у звітності витрати поділяються на витрачені (витрати звітного періоду) і невикористані (витрати майбутніх періодів).

Залежно від сфери діяльності такі витрати поділяються на: змінні та постійні.

Тобто розподіл і класифікація витрат мають обґрунтоване групування затрат за ознаками які їм відповідають. За для кращого розуміння вони наведені в таблиці. 1,5 [7].

Таблиця 1.5

Класифікація витрат відповідно різним ознакам

№ з/п	Класифікаційна ознака	Види
1	В залежності від видів діяльності	- витрати, котрі виникають в процесі основної діяльності - витрати, котрі виникають в процесі діяльності з інвестування - витрати, котрі виникають в процесі діяльності з фінансування
2	За економічним змістом (елементами витрат)	- витрати матеріальні - затрати на оплату праці робітникам - відрахування для соціальних заходів - амортизаційні витрати - витрати інші
3	За відношення до виробничого процесу	- затрати основні - затрати накладні
4	За способами включення до собівартості	- затрати прямі - затрати непрямі
5	За відношенням до звітного періоду	- затрати поточного періоду - затрати минулого періоду - затрати майбутнього періоду
6	За центрами відповідальності	- затрати виробництва - затрати цеху - затрати дільниці - затрати функціональних служб

7	За способом відображення в звітності	- спожиті затрати (витрати звітного періоду) - неспожиті затрати (витрати майбутніх періодів)
8	За ступенем залежності від обсягів діяльності	- Затрати змінні - Затрати постійні
9	За складом витрати	- Затрати одноелементні - Затрати комплексні

У результаті дослідження також встановлено, що доходи підприємства поділяються за такими ознаками: за напрямками (видами) діяльності, за джерелами заснування, за можливістю планування, за видами економічної вигоди, за періодичністю тощо.

Залежно від виду діяльності доходи поділяються на: доходи від основної діяльності, також доходи від фінансової діяльності та доходи від інвестиційної діяльності підприємства [23].

Отже, операційні доходи – це доходи від основної діяльності підприємства, пов'язаної з виробництвом і реалізацією продукції (робіт, послуг), а також складають основну частину сукупного доходу господарської одиниці [23].

Операційний дохід включає: чистий дохід (виручку) від реалізації продукції, визначений за методом, за яким отриманий дохід зменшено на суму: непрямих податків, що входять до ціни продукції (ПДВ, акциз, збір); доходи на користь третіх осіб (крім держави); Знижки, знижки та повернення продукції (товарів). Інші операційні доходи, у тому числі: дохід від виробничої оренди активів і дохід від курсової різниці від операційної діяльності, дохід від продажу оборотного капіталу та отриманих грантів і субсидій, а також отримані штрафи, пені та відсотки [23].

До операційних доходів у бухгалтерському обліку також відносяться: дохід від безоплатної передачі товарів (послуг), визнаний за принципом справедливої вартості, за умови, що: безоплатно отриманий актив дає змогу отримувати економічні вигоди протягом кількох облікових періодів. Цей дохід

розраховується на постійній основі (наприклад, на суму накопиченої амортизації) у тих звітних періодах, у яких були нараховані відповідні економічні вигоди; Дохід від операцій між пов'язаними особами визначається за принципом справедливої вартості, якщо узгоджені ціни нижчі від середніх ринкових цін, що діють на момент здійснення операції (справедливі ціни) (рис. 1.4) [23].

Рис. 1.4 Поділ доходів підприємства відповідно видам діяльності [23].

Доходи від фінансової діяльності - доходи, пов'язані зі зміною розміру та складу власного капіталу підприємства, а також заборгованості. Основними видами доходів, пов'язаних з фінансовою діяльністю господарської одиниці, є: отримані дивіденди; отримані відсотки; інші фінансові доходи; Дохід від інвестицій в асоційовані спільні підприємства.

Доходи від діяльності за участю – це доходи від купівлі-продажу фінансових інвестицій (акцій, облігацій) та основних засобів, а також доходи від неопераційних курсових різниць і доходи від безоплатно отриманих основних засобів [27]. , с. 297].

До інших доходів відносяться, зокрема, доходи від реалізування фінансових інвестицій; а також доходи від негосподарських різниць курсу та інші доходи, котрі виникають під час господарської діяльності та не пов'язані з господарською діяльністю товариства.

Відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» у бухгалтерському обліку доходи поділяються на такі групи:

1. Виручка (надходження) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - загальна виручка від реалізування продукції, товарів, робіт або ж послуг без враховування знижок, повернення достроково проданих товарів та непрямих податків і зборів (ПДВ). , акцизний збір тощо).

2. Чистий дохід після реалізації продукції (робіт, товарів, послуг) розраховується як віднімання від доходу реалізації: (продукції, товарів, робіт, послуг) наданих знижок, ціни повернутих товарів, які були реалізовані раніше, доходу з договорів, а також податків і зборів [23].

Залежно від джерела отримання доходи поділяються на: доходи від реалізації продукції; дохід від реалізації товарів; Дохід від надання послуг; Дохід від працевлаштування.

За видами економічної вигоди в бухгалтерському обліку доходи поділяються на: доходи від зміни власника ресурсів; доходи у вигляді приросту вартості активів; Дохід у вигляді зменшення зобов'язань.

За періодичністю доходи поділяються на: доходи поточного періоду та майбутніх періодів [23].

Таким чином, у результаті проведеного дослідження видно, що доходи суб'єкта господарювання вигідно класифікувати за такими ознаками, а саме: за напрямками господарської діяльності та за джерелами формування та за періодом формування. , а також за видом оподаткування прибутку та за формою доходу, за визнанням та за періодичністю, також за видом продукції та за ринками збуту.

Класифікація доходів підприємств за різними ознаками подано у табл. 1.6.

Класифікація доходів підприємств за різними ознаками

Класифікаційні ознаки	Доходи
За напрямом господарської діяльності	Дохід операційної діяльності Дохід інвестиційної діяльності Дохід фінансової діяльності Дохід іншої операційної діяльності
За джерелом формування	Дохід реалізації товарів Дохід від реалізації інших активів Дохід позареалізаційних операцій Дохід надання платних додаткових послуг
За періодами формування	Дохід звітного періоду Дохід майбутнього періоду
За ідентифікацією у процесі обліку	Дохід, котрий підлягає одержанню та отриманий в звітному періоді Дохід, котрий підлягає одержанню, та не отриманий в звітному періоді Дохід котрий отриманий, та який не підлягає одержанню в звітному періоді
За характеристиками оподаткування доходів (згідно статті 135 ПКУ)	Операційними є доходи, одержані від реалізації товарів (робіт, послуг) Позареалізаційні
За ступенями податкових очищень	Валовий дохід підприємства Чистий дохід підприємства
За формою одержання доходів	Матеріальні Нематеріальні
За визнаннями	Планові Одержані (фактичні)
За періодичностями	Поточні Майбутнього періоду
За ступенями суттєвості	Суттєві Несуттєві
За центром доходів	Центр доходу “Основне виробництво” Центр доходу “Допоміжне виробництво”
З огляду реалізацію	Реалізованими Виготовленими
За видом продукції	Відштовхуючись із товарної групи
За ринками збуту	За географічними сегментами

Таким чином можемо назвати доходи і витрати важливими та складними економічними категоріями, які мають особливе важливе значення в управлінні підприємством. Це можна пояснити таким чином, що вони мають вагомий вплив на фінансові результати праці суб’єктів господарювання, використовуються для

визначення політики ціноутворення підприємства та вказують рівень технології також організування виробничої діяльності, їх застосовують за для оцінювання ефективностей проведення господарських робіт, за для порівняння витрат, доходів та результатів діяльності [23].

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу витрат і доходів підприємства

Система обліку та контролю витрат і доходів у сучасних компаніях не може повноцінно існувати без належного їх нормативно-правового забезпечення та регулювання. Нормативне регулювання бухгалтерського обліку як частина його методології завжди є малодослідженим організаційним аспектом [9].

Вершиною правового регулювання бухгалтерського обліку є законодавство – це певна кількість обов’язкових нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади в установленому порядку [2, с. 527].

З метою впорядкування системи бухгалтерського обліку та встановлення єдиних правил в Україні створено єдину нормативну базу обліку доходів і витрат діяльності, котра зображена в: «Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»; НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Доходи», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 17 «Податок на прибуток» тощо» ; Закони України (податковий, господарський, цивільний кодекси та ін.); Укази Президента України; Постанови та рішення Кабінету Міністрів України; Рішення, накази, листи, заяви міністерств і відомств; методичні рекомендації щодо формування собівартості продукції, розроблені та затверджені з урахуванням специфіки та потреб кожного виду діяльності; інструкції, інструкції, положення; Плани рахунків (загальнодержавні, галузеві, спрощені, робочі); також Положення про облікову політику Товариства; та схеми документообігу тощо [9].

Нормативна інформація про доходи і витрати від діяльності міститься в постановах Кабінету Міністрів України, наказах Міністерства України, рішеннях

Національного банку України, а також Державного комітету статистики України та інших міністерств. та агентств [7].

Юридична інформація про доходи та витрати підприємства призначена для забезпечення функцій адміністрування, аналізу, контролю та прогнозування цих категорій на майбутні періоди.

Слід також зазначити те, що у Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» бачимо безліч неузгодженостей, на котрі вказують такі науковці, як Ловінська Л.Г., Стефанюк І.Б. Виходячи із їх твердження, закон не відповідає на запитання, що таке державне врегулювання бухгалтерського обліку, котрі складові входять у загальнодержавну систему, який між ними взаємозв'язок і яке підпорядкування [7] .

В середовищі європейських країн також створені закони та норми, яких необхідно дотримуватись, а сама компанія наділяється більшими повноваженнями у веденні господарської діяльності, ніж вітчизняні компанії в Україні. Господарський кодекс України регулює відносини між підприємствами при провадженні підприємницької діяльності. Податковий кодекс України передбачає формування об'єкта оподаткування також визначення доходів та бази оподаткування, та розподіл витрат і доходів [5].

Прибуткові витрати. Концептуально складання та подання фінансової звітності визначається як включення збитків і витрат, понесених у процесі функціонування бізнесу. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) служать корисним інструментом за для підвищування чіткості інформації, також формування оцінки активів та зобов'язань, основи за для обліку доходів і витрат, що дозволяє компанії виявляти та уникати очікуваних ризиків, порівнювати ефективність управління у попередніх звітних періодах для оцінки фінансового потенціалу та розробки управлінських рішень [7].

Прибутковий дохід Концептуальною основою складання та подання фінансової звітності є збільшування економічної вигоди протягом звітного періоду в виді доходів або збільшування придатності активів або ж зменшування

зобов'язання, що призведе до збільшення власного капіталу, окрім винятку для справ у зв'язку з внесками акціонерів [23].

Для створення єдиних правил організації бухгалтерського обліку необхідне державне регулювання обліку витрат і доходів діяльності.

Усю систему нормативно-правових актів, що регулюють облік витрат і доходів в Україні, представлено на рис. 1. 1.5.

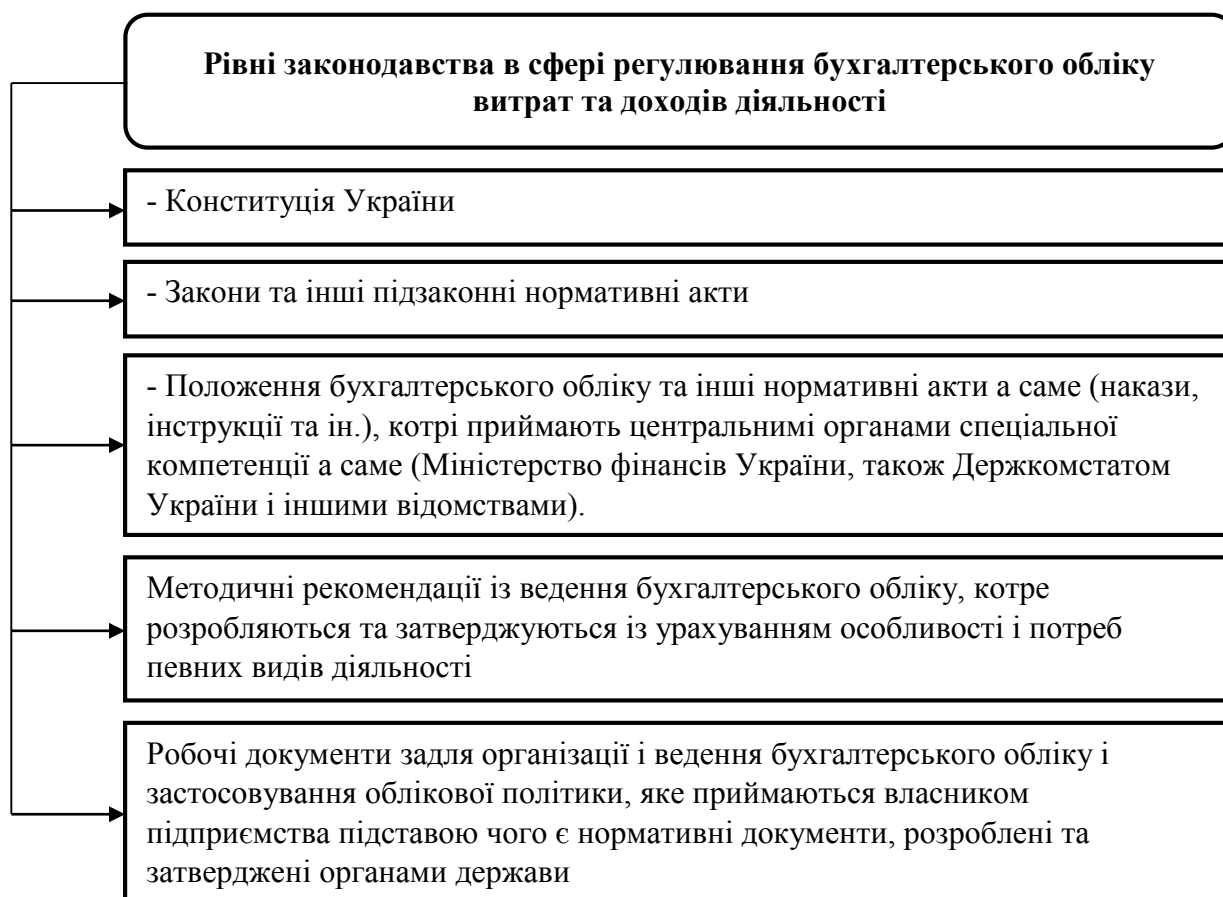

Рис. 1.5 Структура рівнів врегулювання бухгалтерського обліку витрат та доходів діяльності

Законодавчі акти, структуровані на рис. 1.5, починаючи з Конституції України першого рівня і закінчуючи робочими документами суб'єкта господарювання п'ятого рівня. Коли норми того чи іншого законодавчого акта суперечать нормам іншого, пріоритет має той, що належить до вищого рівня структури [1, с. 374].

У бухгалтерському обліку під час ведення господарської діяльності, незалежно від галузі, в якій працює суб'єкт господарювання, виникають

суперечки: між покупцем і продавцем, замовником і виконавцем, а також корпоративними та державними контролюючими органами. Щоб цього не сталося, необхідно розробляти нове законодавство, вносити зміни до чинного, висвітлювати та вдосконалювати його.

Кожна галузь промисловості має свої особливості щодо відображення тих чи інших процесів в обліку. Можливо, це не значні відмінності, але ви повинні ними керуватися і знати, як точно відобразити кожен господарську діяльність у компанії. Невиконання цього може призвести до відповідальності компанії перед податковими органами, інвесторами та акціонерами, клієнтами та іншими органами, будь-яким чином пов'язаними з компанією.

Основні документи, що врегулюють бухгалтерський облік витрат і доходів наведено у табл. 1.7.

Таблиця 1.7

**Основні нормативно-правові документи, що регулюють облік доходів,
витрат і фінансових результатів**

Назва документа	Характеристика застосування
Господарський кодекс України	Визначає основні засади господарювання на території України і регулює господарські відносини, що виникають в процесі організації та здійснювання господарської діяльності серед підприємств
Цивільний кодекс України	Окреслює врегулювання особистих майнових та немайнових відносин, що засновані юридичною рівністю, вільне волевиявлення, також майновій самостійності учасників
Податковий кодекс України	Врегулює відносини, що виникають у сфері стягнення податку на прибуток, також порядок його адміністрування та ставку податку, також платників податку, їхні права та обов'язки і компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб за час виконання податкового контролю і також відповідальність за порушення податкового законодавства

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає правові засади контролю, організування, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Визначаються мета, склад також принципи підготовки фінансової звітності та вимоги що до визнання і розкриття її елементів. Норми положень застосовуються що до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб всіх форм власності (окрім банків та бюджетних установ), що є зобов'язаними подавати фінансову звітність згідно законодавству, також, вказує порядок підготовки та подавання балансу (звіту про фінансовий стан), також звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал та приміток що до фінансової звітності
П(С)БО 7 «Основні засоби»	Зазначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації щодо основних засобів, також інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, і також розкривання інформації про них в фінансовій звітності. Для регулювання обліку фінансових результатів застосовується у частині визначення затрат на амортизацію
П(С)БО 9 «Запаси»	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації щодо запасів і розкривання її в фінансовій звітності. Для регулювання обліку фінансових результатів застосовується в частині списання запасів у витрати виробництва
П(С)БО 15 «Дохід»	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації щодо доходів підприємства та її розкриття у фінансовій звітності
П(С)БО 16 «Витрати»	Зазначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації щодо витрат підприємства та її розкриття у фінансовій звітності
П(С)БО 17 «Податок на прибуток»	Зазначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації щодо витрат, доходів, активів та зобов'язань із податку на прибуток також їх розкриття в фінансовій звітності
П(С)БО 26 «Виплати працівникам»	Зазначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації щодо виплат за роботи, які виконані працівниками, також її розкривання у фінансовій звітності, інакше кажучи регулює облік витрат щодо оплати праці
М(С)БО 1 «Подання фінансової Звітності»	Зазначає основи подання фінансової звітності загальних призначень задля забезпечення їх зіставлювання з фінансовою звітністю підприємства за попередні періоди, а ще із фінансовою звітністю інших підприємств

М(С)БО 2 «Запаси»	Дає рекомендації задля визначення собівартості запасів та майбутнього визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списування до чистої вартості реалізації
М(С)БО 16 «Основні засоби»	Врегулює порядок визнання активів, також визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а ще збитків від зменшування корисності, що слід визнавати у зв'язку із ними, що буде впливати на підсумковий фінансовий результат
М(С)БО 18 «Дохід»	Зазначає обліковий підхід щодо доходу, що виникає в результаті певного типу операцій і подій
М(С)БО 19 «Виплати працівникам»	Зазначає порядки розкривання інформації щодо виплати працівникам
М(С)БО 23 «Виплати на позики»	Врегулює облік витрат на позики
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Застосовують підприємства, організації та інші юридичні особи незалежно від форм власності, також організаційно-правових форм і видів діяльності, та також виділених до окремого балансу філій, відділень та також інших відокремлених підрозділів юридичних осіб
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань	Установлює призначення також порядок проведення рахунків бухгалтерського обліку згідно узагальнювання методами подвійного запису інформації щодо наявності і рух активів і капіталу та зобов'язань також факти фінансово-господарської роботи підприємств, також організацій та юридичних осіб

Як відомо, адміністративно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні здійснюють органи, які мають певні відповідні повноваження, зокрема: Верховна Рада України - шляхом прийняття законів і постанов, Президент України - найчастіше у формі постанови, Кабінет Міністрів України - шляхом прийняття постанов, що регулюють певний вид відносин у сфері виробництва на основі відповідних законів [10].

Аудит операцій з обліку витрат і доходів діяльності регулюється законом «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», метою якого є підтвердження достовірності цих основних документів, пов'язаних з визначенням витрат і доходу, та формування фінансового результату, повноти також своєчасності висвітлення первинних даних в зведених документах також регістрах бухгалтерського обліку, достовірності записів таких витрат і доходів

від діяльності та їх відповідності прийнятим принципам бухгалтерського обліку, а також достовірності відображення доходів та визначення результатів діяльності у звітності суб'єкта господарювання, відповідність методики бухгалтерського та оподаткувального обліку доходів від реалізації та інших операційних доходів, яка використовується на підприємстві, чинним офіційним документам України за період на розгляді. Результати аналізу аудиторів базуються за інформаційною потребою користувачів, бо зазвичай є дві основні групи користувачів і їхні вимоги до обсягу доступної їм інформації різні. Розрізняють внутрішніх і зовнішніх користувачів [8].

Основною проблемою врегулювання бухгалтерського обліку із початку створення є складність визначення нормативних актів. Взагалі, спочатку необхідно з'ясувати сенс і мету всього, що викладено в декретних законах про доходи і витрати діяльності, що не завжди легко, оскільки зерно істини дуже глибоко «заховане» [9] .

Як бачимо, нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку та аудиту витрат і доходів висвітлюється значною кількістю законодавчих, нормативно-правових актів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Будь-які відхилення від нормативних положень призводять до виникнення різноманітних порушень, які перешкоджають досягненню корпоративних цілей. Тому необхідно дотримуватись норм і законів, щоб забезпечити ефективну роботу компанії, оскільки від правильності та законності бухгалтерського обліку на ринку залежить не тільки прибутковість компанії, а й зовнішня репутація [9].

За результатами дослідження встановлено, що необхідність створення інформаційної бази прийняття рішень, а також багатогранність витрат і доходів обумовлюють виникнення різних критеріїв їх класифікації. Проведене дослідження дозволило систематизувати існуючі ознаки до класифікації витрат та об'єднати їх з елементами управління (планування, облік, аналіз, координація, організація, мотивація, контроль, інформаційне забезпечення).

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ КП «ВОДОТЕПЛОСЕРВІС»

2.1. Особливості організації обліку витрат і доходів підприємства

В ринкових умовах підприємства одним із найважливіших показників ефективності діяльності підприємства є фінансовий результат: прибуток або збиток, який безпосередньо залежить від доходів і витрат певного періоду, які є основними показниками діяльності підприємства. Звіт про фінансові результати. Для забезпечення керівника необхідною вичерпною та повною інформацією про фінансовий результат операційної діяльності необхідно організувати процес узагальнення цієї інформації. Цьому сприяє добре організована система бухгалтерського обліку, основними завданнями якої є:

- організація обліку та контролю за виготовленням продукції щодо всього асортименту та кількості та якості цієї продукції;
- Організація обліку витрат на виготовлення продукції та контроль за виконанням кошторису;
- Розрахунок витрат і контроль за виконанням плану витрат;
- Виявлення прихованих резервів і уникнення втрат через брак або ж інші непродуктивні витрати;
- організування обліку доходів суб'єкта господарювання по виду реалізованої готової продукції тощо.

Отже, розглянемо специфіку організації та методику обліку витрат і доходів на КП «Водотеплосервіс» [10].

КП «Водотеплосервіс» — провідне підприємство нафтохімічної галузі України, створене в жовтні 2004 р.

Місцезнаходження є: вул. Промислова, буд. 4, м. Калуш, Івано-Франківська обл., Україна, 77306. Код за ЄДРЮОФОПГФ - 33129683.

КП «Водотеплосервіс» — високорозвинений господарський комплекс з виробництва нафтохімічної та хімічних продукцій та основний в Україні постачальник пропілену, нафтового бензолу, етилену, піролізних фракцій С 4, С 5, С 6 – С 8, С 9, поліетилену і суспензійного полівінілхлориду, тобто на загальній системі оподаткування.

В основу технологічної схеми покладено процеси високотемпературного піролізу щодо вуглеводневої сировини і низькотемпературного розділювання продуктів піролізу.

Отож основною сировиною для цього суб'єкта господарювання є дизельне паливо, нафта, н-бутан, бутан технічний, широкі легкі фракції вуглеводнів (ЛФВВ) та інші види середніх і легких дистилатів.

Крім власного виробництва теплової енергії (пари) для виробництва етилену та поліетилену підприємство транспортує на договірних умовах теплову енергію (пару), яку постачає ДП «Калуська ТЕЦ Нова» для інших виробництв та будівельних підрозділів через власний транспорт. мережі парогазопостачання.

Електрична енергія постачається на договірних умовах від незалежних постачальників за нерегульованим тарифом на власні ТП П Г В - 31, П Г В - 32 та Г П П -1 цеху енергопостачання.

Постачання природного газу здійснюється на договірних умовах від незалежних постачальників через власну теплоелектростанцію «Парогазопостачальна компанія «Калуш-2» безпосередньо з магістрального газопроводу «Нафтогаз України» [14].

Залізнична майстерня забезпечує перевезення сировини та готової продукції господарської одиниці. До складу залізничної майстерні входять дві залізничні станції (Кропивник - 10 колій і Хімік-Новий - 11 колій), загальна довжина залізничних колій - 52,9 км. Є 10 власних локомотивів і 194 цистерни.

Розгалужена мережа автомобільних і залізничних колій, близькість до кордонів з Польщею, Румунією, Угорщиною, Словаччиною та Чехією, а також наявність етиленпроводу між компанією та хімзаходом «Тиса» в Угорщині створюють сприятливі умови для інтеграції. КП «Водотеплосервіс» в

європейську виробничо-торговельну систему.

Висока якість продукції є результатом роботи висококваліфікованого персоналу відповідно до вимог міжнародних стандартів якості ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001.

Місія компанії – динамічний сталий розвиток з підвищенням ефективності та конкурентоспроможності на рівні кращих компаній світового та внутрішнього ринків.

Забезпечення стабільного розвитку компанія бачить у веденні найбільш ефективного способу ведення бізнесу, підтримці оптимального балансу для досягнення коротко-, середньо- та довгострокових стратегічних цілей розвитку компанії з урахуванням ринкових умов.

Материнська компанія КП «Водотеплосервіс» - KARPATY CHEMICAL B.V., розташована в Королівстві Нідерланди. зі 100% власності

Коротка організаційна структура:

- Рада директорів;
- Система управління;
- підрозділи адміністративного апарату;
- виробничі відділи;

Блок управління включає:

- Служби генерального директора;
- Служби першого заступника основного інженера;
- Служби заступника генерального керівника із виробництва;
- Служби заступника генерального керівника із економіки і фінансів;
- Служби заступника генерального керівника із комерційних питань;
- Служби заступника генерального керівника із кадрової та адміністративної роботи;
- Служба заступника генерального директора з безпеки;
- Послуги головного бухгалтера;
- Управління охороною праці та екологією;
- Управління з ремонту будівель і споруд.

До складу виробничих підрозділів входять:

- Виробництво полівінілхлоридної суспензійної смоли та каустичної соди;
- виробництво етилену та поліетилену;
- управління забезпеченням виробництва;
- практикум з аналітичного контролю;
- залізнична справа;
- газорятувальна служба;
- санітарна лабораторія;
- енергопостачальний бізнес;
- цех контрольно-вимірювальних приладів і автоматики;
- метрологічна служба;
- група обслуговування виробничих приміщень;
- управління ремонтом;
- Проектний відділ та відділ технічного нагляду
- Проектне бюро (будівництво цеху переробки піролізних фракцій).

Підприємство проводить оперативний також бухгалтерський облік результату роботи та статистичну звітність і подає їх органам державної статистики в установленому порядку та в установленому обсязі.

Також компанія створила положення щодо системи керування охороною праці, що включає:

1. Загальні положення
2. Структура управління охороною праці.
3. Загальні обов'язки посадових осіб системи керування охороною праці.
4. Права посадових осіб в системі керування охороною праці.
5. Організація моніторингу та контролю за станом охорони праці.

Підприємство здійснює свою господарську діяльність з використанням дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, дозволів на спеціальне водокористування.

Він постійно працює над вдосконаленням існуючих технологій, Розробка заходів щодо зменшення негативних впливів на навколишнє природне

середовище.

У своїй виробничій діяльності КП «Водотеплосервіс» дотримується загальних виробничих норм використання енергетичних ресурсів (природного газу, електроенергії, теплової енергії). Стандарти щорічно погоджуються з Івано-Франківською ОДА. У 2019 році споживання енергоресурсів зросло порівняно з попереднім періодом за рахунок збільшення обсягів виробленої продукції. При цьому витрата енергоносіїв при виготовленні продукції знаходиться в межах затверджених норм.

Основною метою обліку витрат і доходів за місцями витрат є надання інформації для ведення економічно обґрунтованого калькуляційного процесу, а основною метою обліку за сферами відповідальності є контроль за вартісними показниками, а саме різними видами продукції, що випускається підприємствами. виробничої компанії для контролю витрат і досягнення їх оптимального рівня при високій якості продукції.

Виходячи з бухгалтерського дослідження, проведеного мною на підприємстві КП «Водотеплосервіс», можна відзначити, що виробниче підприємство має чітку структуру, в якій кожен відділ очолює конкретна відповідальна особа, після чого існує реальна можливість розподільчих центрів відповідальність.

В бухгалтерському обліку цієї компанії основним завданням організації є призначення структурної деталізації з метою поділу центрів витрат і центрів відповідальності. Цей дизайн має чітко відповідати організаційній структурі та існуванню самих підрозділів. Призначення центрів витрат і центрів відповідальності дозволяє групувати витрати за видами діяльності, групувати витрати за призначенням і видами продукції, а також за напрямками, за центрами відповідальності і за центрами витрат, що дозволяє чітко визначити витрати на продукцію в майбутньому. А це в свою чергу дозволяє:

- Виділення вузькоспеціалізованих відділів з простою структурою облікового процесу;
- Призначити відповідальність за витрати конкретному центру витрат і

центру відповідальності;

- Уникнення дублювання даних і трудомісткої економічної роботи;
- Отримувати інформацію у формі, зручній для розрахунку кінцевого продукту;
- призначити відповідальних осіб;
- Отримувати повну інформацію для виконання завдань контролю, аналізу та управління.

Що стосується структури бухгалтерського обліку, то на цьому підприємстві є головний бухгалтер, який підпорядковується заступнику головного бухгалтера та бухгалтерії. В частині бухгалтерського обліку на підприємстві їх 7, а саме: - облік необоротних активів; - Нарахування заробітної плати; - облік собівартості продукції; - Облік капіталу та фінансових результатів; - Облік виробничих запасів; - здійснення операцій з розрахунків; - Облік готової продукції також її реалізації. (Рис. 2.1).

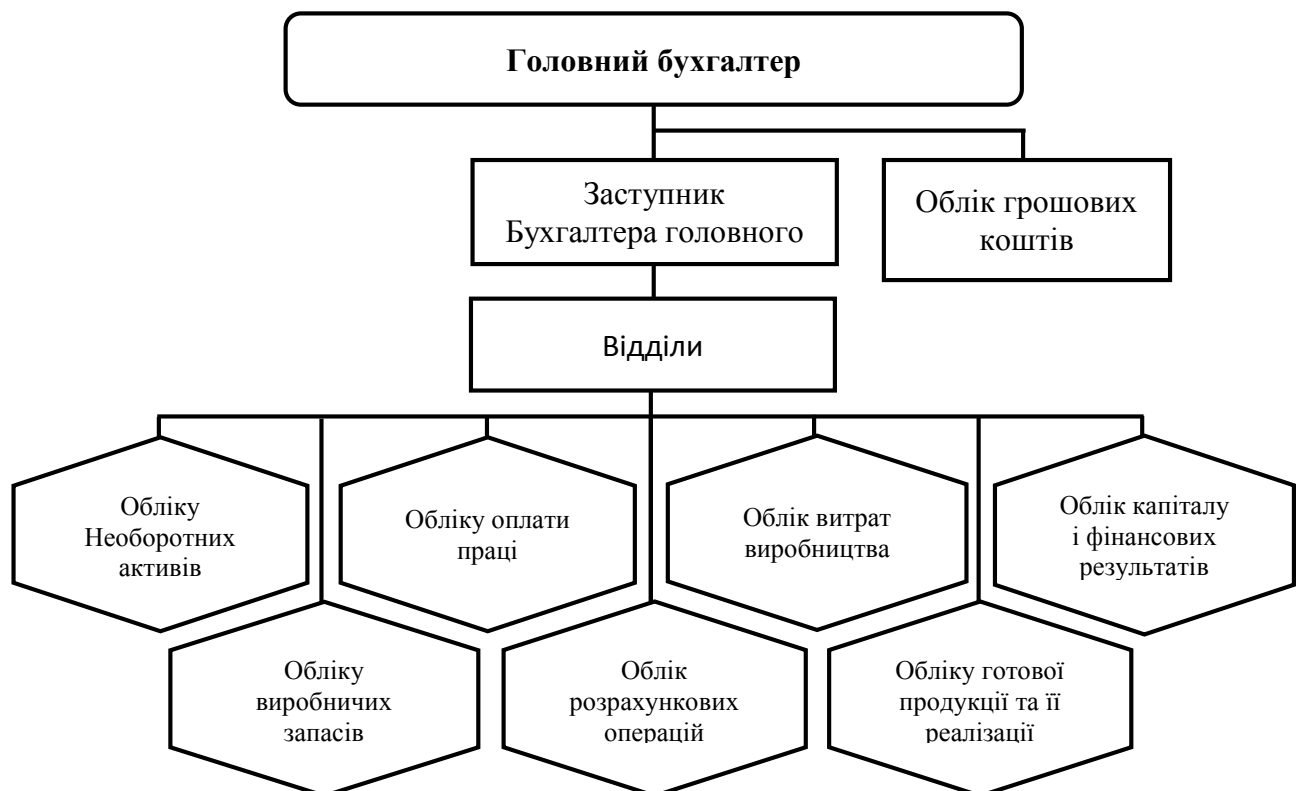

Рис. 2.1 Структура бухгалтерії КП «Водотеплосервіс»

Одним із основних внутрішніх нормативних документів підприємства КП «Водотеплосервіс», який встановлює порядок організування обліку витрат, доходів та фінансових результатів, маємо Положення про основи бухгалтерського обліку, яке затверджує наказ керівника підприємства і включає розділ щодо загальних принципів, а ще організаційний облік витрат і доходів і результатів діяльності. Принципи бухгалтерського обліку цієї компанії застосовані таким чином, щоб фінансова звітність абсолютно відповідала усім вимогам які зазначає Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність у Україні» також будь-яким конкретним П(С)БО етапам організації бухгалтерського обліку в цій компанії .

На першому методичному етапі організації бухгалтерського обліку розробляється система певних методів і прийомів, що ґрунтуються на документообігу, інвентаризації, застосуванні синтетичних і аналітичних рахунків, застосуванні методу подвійного запису й оцінці активів і пасивів, калькулюванні, обліку та звітності. вибрано.

Другий рівень організації бухгалтерського обліку - технічний рівень - це вибір форми обліку.

Третій етап в організації облікової роботи, або іншими словами організація управлінського обліку.

Станом на 2019 рік Компанія здійснила перехід від ведення бухгалтерського обліку до П(с)БО та застосування МСФЗ для складання фінансової звітності.

Керівництво вважає, що принцип безперервності є прийнятним для складання фінансової звітності з таких причин:

- У 2018 та 2019 роках Компанією були укладені додаткові угоди з пов'язаною особою, за якими реструктуризація кредиту та позики та грошові виплати основної частини боргу та нарахованих відсотків були продовжені до 2022 року та наступного періоду.

- станом на 31.12.2019 оборотні активи перевищують поточні зобов'язання

на 633395 тис. грн (додаток А).

– Компанія має похвальний грошовий потік від операцій у розмірі 1 426 118 000 грн. за рік, котрий закінчився 31.12.2019 року.

- Підставі є аналіз фінансових результатів за 2019 рік та враховуючи прогнози розвитку українського та міжнародного товарних ринків, керівництво очікує, що підприємство зможе отримати операційний прибуток у наступних періодах (Додаток Б).

Крім того, керівництво вважає, що компанія може досягти достатнього рівня прибутковості в майбутніх періодах для продовження діяльності та погашення кредитів.

Національною валютою України є гривня, яка є функціональною валютою даного підприємства. Уся фінансова інформація представлена в гривнях і округлена до найближчої тисячі.

Прибуткова підготовка фінансової звітності за МСФЗ вимагає від керівництва суджень, оцінок і припущень, які впливають на застосування облікової політики, суми активів також зобов'язань, доходів та витрат. Отримані результати можуть відрізнятися від цих оцінок.

Оцінки та базові припущення переглядаються на постійній основі. Зміни в облікових оцінках визнаються в тому періоді, в якому вони відбуваються, і в усіх майбутніх періодах, на які вони впливають.

Інформація про суттєві судження, зроблені під час застосування облікової політики, які мають найбільший вплив на суми, відображені у фінансовій звітності, міститься в Примітках.

Для ведення обліку господарсько-фінансової діяльності КП «Водотеплосервіс» вибрало облікові системи, які відповідають усім вимогам «МЕДок», «Податкова звітність» та «1С: Бухгалтерія 8.3».

Особливістю документального оформлення операцій з витратами, доходами та фінансовими результатами цього суб'єкта господарювання є те, що типові форми документів для них безпосередньо не затверджені.

Документальне підтвердження витрат залежить від видів затрат. Отже,

використовування матеріалів та малоцінних і швидкозношуваних предметів та інших запасів підприємства на потреби адміністративно-виробничого персоналу, а також працівників відділу збуту в бухгалтерському обліку враховується лише на підставі належним чином оформлених відповідних документи на амортизаційні матеріали (рахунки, рекламації та ін.). Витрати на оплату праці та соціальне забезпечення виводяться через інформацію про виставлення рахунків і платіж (або платіжну інформацію). Вартість наданих підприємству послуг включається до складу витрат на оплату праці на підставі рахунків-фактур і накладних [7].

Первинні документи, за якими звітуються доходи та основними документами, які використовуються для звітування про виручку від продажів та інші операційні доходи, є рахунки-фактури, накладні, специфікації, звіти про інвентаризацію, порівняльна інформація, оцінка, повідомлення про призначення, платіжні інструкції, виписки з рахунків, сертифікати та рахунки. інші (рис. 2.2).

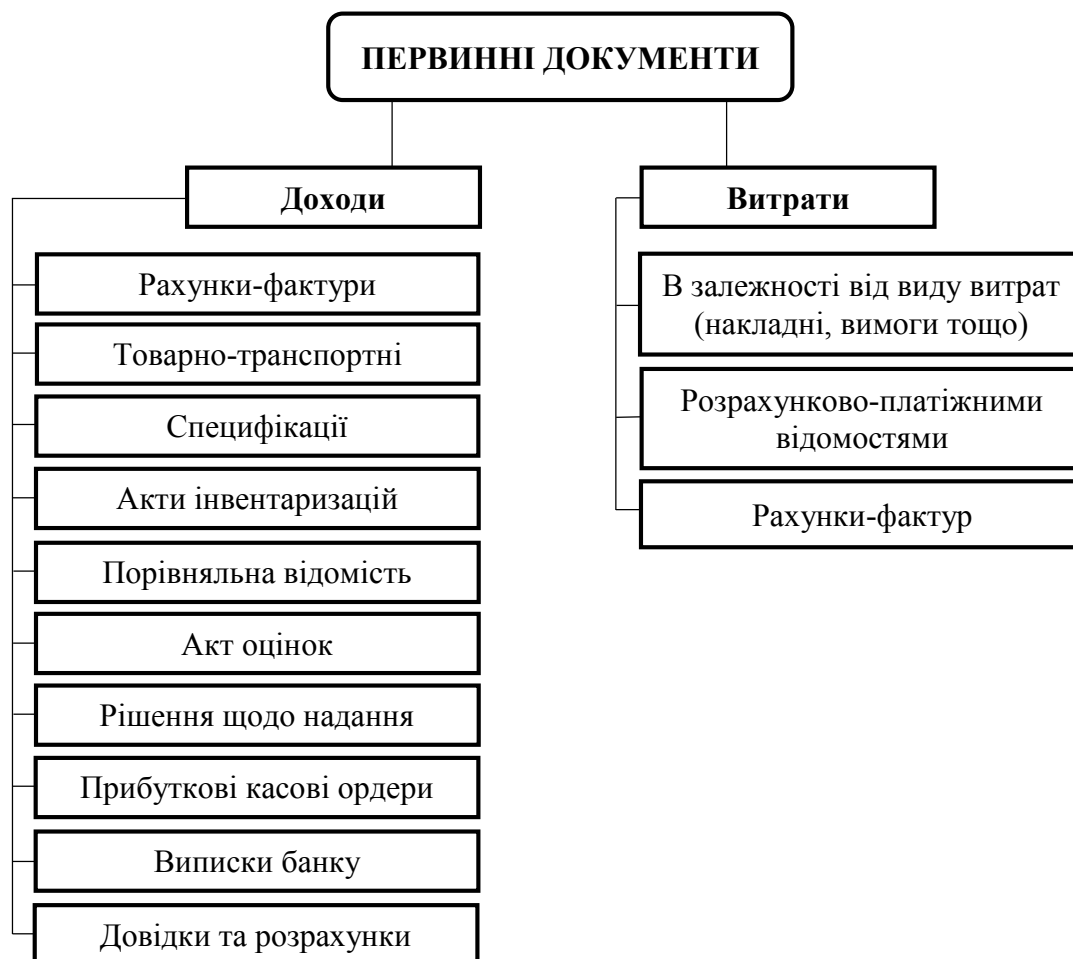

Рис. 2.2 Документування витрат та доходів діяльності підприємства

Таким чином, встановлено, що від правильної організації бухгалтерського обліку на підприємстві залежить весь процес бухгалтерського відображення доходів і витрат суб'єкта господарювання.

2.2. Синтетичний та аналітичний облік витрат і доходів підприємства

Питання формування витрат і доходів від діяльності цього підприємства є найважливішою і водночас найскладнішою частиною організації та розвитку його виробничо-господарського механізму, яка охоплюється системою бухгалтерського обліку. Тому рентабельність усього виробництва і особливо окремих видів продукції прямо залежатиме від їх ретельного дослідження та успішного практичного застосування [1, С. 137].

Досліджуване підприємство виробляє наступні основні види продукції:

- поліетилен високої щільності HXF 4810H (аналітичний розрахунок 26.1).
- суспензія полівінілхлориду типів КСР-67, КСФ-70 (аналітичний розрахунок 26.2).
- етилен (аналітичний розрахунок 26.3).
- Пропілен (аналітичний розрахунок 26.4).
- Бензол нафтовий (аналітичний розрахунок 26.5).
- каустична сода (аналітичний розрахунок 26.6).

Перед керівництвом постають складні завдання із пошуку резервів зниження собівартості продукції, що є випущена, також встановлення конкурентоспроможних ціни для своєї продукції, розрахунків прибутковості від впровадження прогресивних організаційно-технічних рішень в підприємстві або обґрунтування рішень щодо випуску нової продукції. і в цілому отримання максимального прибутку за рахунок підприємства [1, с. 138].

Розглянемо специфіку обліку витрат підприємства та доходів від операційної діяльності на прикладі КП «Водотеплосервіс».

На підприємстві обліковуються такі види витрат:

- затрати виробництва;
- витрати адміністративні;
- збутові витрати;
- Інші основні витрати.

Розрахунок за експлуатаційними витратами в КП «Водотеплосервіс» відбувається за такими рахунками:

- 1) незавершена робота (23 облікові записи, 91 обліковий запис)
- 2) собівартість реалізованої продукції (рахунок 901);
- 3) адміністративні витрати (92 рахунки);
- 4) витрати на збут (93 рахунки);
- 5) інші господарські витрати (94 позиції);
- 6) Витрати з податку на прибуток (98 рахунків)

Узагальнення собівартості продукції здійснюється на рахунку 23. Зокрема, цей рахунок призначений для обліку витрат промислового підприємства на виготовлення продукції на окремих субрахунках. Оскільки КП «Водотеплосервіс» виробляє кілька видів продукції, то відповідно відкриваються окремі субрахунки, а саме:

- Незавершене виробництво «Поліетилену низького тиску марки HXF 4810H» (аналітичний рахунок 23.1).
- Незавершене виробництво продукції «полівінілхлорид суспензійний типів КСР-67, КСФ-70» (рахунок аналізу 23.2).
- Незавершене виробництво продукції «Етилен» (рахунок аналізу 23.3).
- Незавершене виробництво продукції «Пропілен» (рахунок аналізу 23.4).
- Незавершене виробництво продуктів «нафтобензолу» (рахунок аналізу 23.5).
- Незавершене виробництво продукції «каустична сода» (аналітичний рахунок 26.6). Розглянемо приклад обліку собівартості продукції в табл. 2.1.

Кореспонденції рахунків із відображення у обліку виробничих витрат

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Амортизація обладнання і інших засобів виробництва – підставою чого є відомості нарахування амортизації	23,1; 23,2; 23,3; 23,4; 23,5; 23,6	13 (в розрізі субрахунків)
2.	Матеріальні витрати (сировина, та інші матеріали, МШП, також готова продукція, у випадку якщо вона знову направляється у переробку) - по накладних-вимогах, лімітно-забірних картках, тощо	23,1; 23,2; 23,3; 23,4; 23,5; 23,6	20,1; 22,1; 26,1
3.	Витрати для оплати праці – підставою чого є розрахункові відомості з нарахування зарплати	23,1; 23,2; 23,3; 23,4; 23,5; 23,6	661 (в розрізі субрахунків)
4.	Затрати на нарахування ЄСВ – підставою чого є розрахункові відомості нарахування зарплати	23,1; 23,2; 23,3; 23,4; 23,5; 23,6	651 (в розрізі субрахунків)
5.	Виробничі послуги зовнішніх організацій (обслуговування обладнання, також комунальні витрати, та оренда виробничих приміщень тощо) – підставою чого є акти виконання робіт, наданих послуг	23,1; 23,2; 23,3; 23,4; 23,5; 23,6	631,1; 685,1
6.	Розподілені загальновиробничі витрати – підставою чого є бухгалтерська довідка	23,1; 23,2; 23,3; 23,4; 23,5; 23,6	91 (в розрізі субрахунків)

Облік загальновиробничих витрат ведеться на рахунку 91 з позначкою "Загальновиробничі витрати". Це активний підсумково-розподільчий рахунок, за дебетом якого ведуться розрахунки з витратами, а за кредитом - у порядку розподілу за об'єктами виробничого обліку та собівартості реалізування продукції. Отож розглянемо приклад обліку загальновиробничих затрат в табл. 2.2.

**Кореспонденції рахунків із відображення у обліку
загальновиробничих витрат**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Нарахування амортизації на основні засоби загальновиробничого призначення (постійні витрати)	91,1	13,1
2.	Відображення витрат по операційній оренді основного засобу загальновиробничих призначень (постійні витрати)	91,1	685,1
3.	Нарахована заробітна плата персоналу загальновиробничого призначення	91,1	661,1
4.	Витрати на нарахування ЄСВ персоналу загальновиробничого призначення	91,1	651,1
5.	Відображені витрати на утримання і обслуговування споруд загальновиробничого призначення	91,1	685,1

Розрахунок за собівартістю реалізованої готової продукції здійснюється на субрахунку 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», призначеному для обліку собівартості реалізованої продукції за звітний період. Цей рахунок поділяється на такі аналізи, а саме:

- 901,1 рах.(полівінілхлорид суспензія)
- 901,2 граблі. (поліетилен)
- 901,3 рах.(пропілен)
- 901,4 рах. (Каустична сода)
- 901,5 рах. (нафтовий бензол)
- 901,6 рах. (Інший)

На кінець кожного звітного періоду сальдо рахунку 90 «Витрати на збут» списується на рахунок 79 «Фінансовий результат».

Розглянемо приклад урахування собівартості продукції, наведений у таблиці. 2.3.

**Кореспонденції рахунків із відображення у обліку собівартості
готової продукції**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Відображено оприбуткування з виробництва готової продукції	26,1; 26,2; 26,3; 26,4; 26,5; 26,6	23 (в розрізі субрахунків)
2.	Відображено списування собівартості реалізованої готової продукції	901,1; 901,2; 901,3; 901,4; 901,5; 901,6	26 (в розрізі субрахунків)
3.	Включено до собівартості реалізованої продукції, роботи, послуги, загальновиробничих витрат	901,1; 901,2; 901,3; 901,4; 901,5; 901,6	91 (в розрізі субрахунків)
4.	Списано собівартість реалізованої продукції, товару, роботи та послуги на фінансові результати	791 (в розрізі субрахунків)	90 (в розрізі субрахунків)

Щодо розрахунків за адміністративними витратами КП «Водотеплосервіс» використовує рахунок 92 «Адміністративні витрати», який характеризує загальногосподарські витрати, спрямовані на управління та забезпечення діяльності в масштабі всього підприємства.

Ці витрати в компанії включають:

- 92,11 рах. (Служба заступника генерального директора з безпеки);
- 92,12 рах.(служба першого заступника генерального директора-головного інженера);
- 92,13 рах. (Департамент заступника генерального директора з виробництва);
- 92,14 граблі. (Департамент замвсника генерального директора із економіки і фінансів);
- 92,15 рах.(служба заступника генерального директора з торгових питань);
- 92,16 рах.(послуги головного бухгалтера) та ін.

Сума адміністративних витрат понесеними підприємством відображається по дебету рахунка 92 "Адміністративні витрати" та за кредитом - за фінансовим результатом звітного періоду.

Розглянемо за приклад облік адміністративних витрат в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Кореспонденції рахунків із відображення у обліку адміністративних витрат

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Нарахована амортизація по основних засобах та нематеріальних активах адміністративних призначень	92 (в розрізі субрахунків)	13,1
2.	Віднесені виробничі запаси до адміністративних витрат	92 (в розрізі субрахунків)	20,1
3.	Списано малоцінні і швидкозношувані предмети адміністративних призначень	92 (в розрізі субрахунків)	22,1
4.	Оплачено адміністративні витрати з каси підприємства	92 (в розрізі субрахунків)	30,1

Рахунок бухгалтерського обліку 93 «Витрати на збут» призначений для обліку витрат, пов'язаних із реалізацією (реалізацією та реалізацією) продукції, товарів, робіт, послуг. За дебетом накладної відображається сума визнаних витрат на збут, за кредитом – дебет рахунку 79 «Фінансові результати».

Розглянемо приклад обліку собівартості реалізованої продукції в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Кореспонденції рахунків із відображення у обліку витрат на збут

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Нараховано заробітну плату працівникам відділу збуту	93,1	661,1
2.	Відраховано на обов'язкові соціальні страхування працівникам відділу збуту	93,1	651,1
3.	Витрати до відрядження працівникам відділу збуту	93,1	372,1
4.	Витрати для страхування готової продукції	93,1	311,1
5.	Сплата рекламних послуг	93,1	311,1

На рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» відображаються витрати операційної діяльності підприємства, за винятком витрат, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізованої продукції», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати». витрати».. 93 «Собівартість реалізації».

Розглянемо приклад включення до таблиці інших операційних витрат. 2.6.

Таблиця 2.6

**Кореспонденції рахунків із відображення у обліку інших витрат
основної діяльності**

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дт	Кт
1. Понесено затрати підприємства для дослідження, розробку та втримання об'єктів соціально-культурного спрямування	941,1; 949,1	13,1; 22,1; 26,1; 28,1; 63,1; 65,1; 66,1
2. Зображено суму вартості реалізації іноземної валюти	942,1	33,1
3. Здійснено списування собівартості реалізації виробничих запасів і МШП	943,1	20,1; 22,1
4. Сформований резерв сумнівних боргів за виплатами дебіторам	944,1	38,1
5. Відображені втрати пов'язані із операційними курсовими різницями	945,1	36,1; 63,1; 68,1
6. Проведена уцінка запасів	946,1	20,1; 22,1; 25,1; 26,1; 28,1
7. Здійснені списання вартості нестачі грошових коштів і матеріальних цінностей	947,1	10,1; 30,1; 20,1; 22,1; 25,1; 26,1; 28,1
8. Відображені суми штрафу, пені, неустойок по недотриманням підприємством законодавства та умов договорів	948,1	36,1; 63,1; 64,1; 65,1
9. Списані інші витрати основної діяльності підприємства у фінансові результати	791	94,1

По рахунку 98 «Податки на прибуток» ведеться облік суми витрат з податку на прибуток, яка складається з поточних податків на прибуток із врахуванням відстроченого податкового зобов'язання також відстроченого податкового активу. Опишемо приклади обліку податку на прибуток в таблиці. 2.7.

Кореспонденції рахунків із відображення у обліку податку на прибуток підприємства

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт.	Кт.
1.	Нарахованих податок на прибуток по даним фінансового обліку	98,1	641,1
2.	Відображені відстрочені податкові зобов'язання	98,1	54,1
3.	Списані затрати із нарахування податку на прибуток у зменшування фінансового результату	791	98,1

Розрахунок за доходами від основної діяльності підприємства КП «Водотеплосервіс» здійснюється на рахунках класу 7 Плану рахунків, а саме таких:

1) Дохід від реалізації готової продукції (рахунок 701)

2) Інші операційні доходи (71 рахунок)

Облік виручки від реалізації продукції (701 рахунок) на даному підприємстві ведеться за аналізами по кожному виду продукції, а саме:

– 701,1 рах. (полівінілхлорид суспензія)

– 701,2 рах. (поліетилен)

– 701,3 рах. (пропілен)

– 701,4 рах. (Каустична сода)

– 701,5 рах. (нафтовий бензол)

– 701,6 рах. (Інший)

Розглянемо приклад обліку доходів від реалізації продукції в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Кореспонденції бухгалтерських рахунків за обліком доходів від реалізації
готової продукції**

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дт	Кт
1. Отримані грошові кошти від покупця у рахунок у банку за реалізовану готову продукцію	31,1	701 (в розрізі субрахунків)
2. Визнані підприємством доходи від реалізації готової продукції	36,1	701 (в розрізі субрахунків)
4. Нараховане ПДВ на виручку після реалізації готової продукції	701,1	641,1
5. Списані доходи від реалізації на фінансові результати основної діяльності	701,1	791,1
6. Списані надані опісля чисел реалізації покупцям знижок, суми поверненої продукції та інші суми, котрі належать до вирахувань	791	704

За рахунком 71 «Інші операційні доходи» узагальнюється інформація про інші доходи від операційної діяльності підприємства за звітний період, за винятком доходів (виручки) від реалізування продукції (робіт, товарів, послуг). Отож розглянемо наведений у таблиці приклад обліку інших операційних доходів. 2.9.

Таблиця 2.9

**Кореспонденції рахунків із відображення у обліку інших операційних
доходів**

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дт	Кт
1. Відображені отримані доходи від продажу іноземної валюти	31,1	711,1
2. Одержано дохід від продажу інших оборотних активів	31,1	712,1
3. Відображені отримані доходи від основної оренди активів	31,1	713,1
4. Відображені отримані доходи від операційної курсової різниці	31,1	714,1
5. Відображені отримані штрафи, пені і неустойки	36,1; 37,1; 68,1	715,1
6. Відображені вартості відшкодувань попередніх списаних активів	10; 12; 20; 22; 28; 31	716,1
7. Відображено доходи утворені по закінченні строку позовної давності від списання кредиторської заборгованості	50; 51; 60; 62; 63; 68	717,1
8. Відображено доходи від безкоштовно одержаних активів	10; 20; 22; 28; 30; 48	718,1

9. Відображені інші доходи основної діяльності підприємства	10,1; 20,1; 22,1; 26,1; 28,1; 30,1	719,1
10. Відображені нараховані податки та збори і платежі інших операційних доходів	71,1	64,1
11. Списані інші основні доходи у фінансові результати підприємства	71,1	791

Облік фінансових результатів основної діяльності КП «Водотеплосервіс» ведеться на 79 рахунках у розділі субрахунків:

- 791.1 полівінілхлорид суспензійний;
- поліетилен 791.2;
- 791.3 пропілен;
- 791,4 каустична сода;
- 791,5 бензол нафтовий;
- 791,6 інше.

За дебетом рахунка 79 «Фінансові результати» відображаються кінцеві суми рахунків обліку витрат та нарахованої суми податку на прибуток, а за кредитом — кінцеві суми рахунків обліку доходів. При закритті цього рахунку 79 «Фінансові результати» його сальдо списують на рахунок 44 під назвою «Нерозподілені прибутки (непокритий збиток)».

На рахунку 44 у формі субрахунків ведеться облік нерозподіленого прибутку або непокритих збитків поточного та попереднього року [1, с. 274].

– 441 «Нерозподілений прибуток» – відображає наявність та рух нерозподіленого прибутку;

- 442 «Непокриті збитки» - Відображаються непокриті збитки. Він списується за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного, власного чи додаткового капіталу тощо.

– 443 «Розподіл прибутку у звітному періоді» – відображається розподіл прибутку між власниками (дивіденди, відрахування в резерви та інші види розподілу прибутку в поточному періоді). Залишок на цьому субрахунку на

кінець року закривають у кореспонденції із субрахунками 441 або ж 442 шляхом списування залишків на одному із цих субрахунків (таблиця 2.10) [1, с.273].

Таблиця 2.10

Формування фінансових результатів КП «Водотеплосервіс»

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Д-т	К-т
1. Отримані доходи від реалізації готової продукції	31,1	701,1
2. Відображені нараховані податкові зобов'язання із ПДВ	70,1; 71,1	641,1
3. Списані одержані доходи у фінансові результати діяльності	70,1; 71	791,1
4. Списана собівартість реалізованої продукції у фінансові результати діяльності	791	901
5. Списані адміністративні витрати у фінансові результати діяльності	791	92,1
6. Списані збутові витрати у фінансові результати діяльності	791	93,1
7. Списані інші основні витрати у фінансові результати діяльності	791	94,1
8. Одержані фінансові результати – прибуток	791	441,1
9. Одержані фінансові результати – збиток	442,1	791

Формування фінансового результату визначається значною кількістю факторів, які виражають усі сторони фінансово-господарської діяльності підприємств, кожен із яких може гарантувати як великі прибутки, так і спричиняти значні збитки [1, с. 372].

Розподіл фінансових результатів за призначенням дає можливість розділити прибуток, що використовується на розвиток господарської одиниці, та економічну вигоду власника. При розподілі прибутку необхідно створювати резерви, нараховувати та виплачувати дивіденди, виплачувати кошти розвитку та матеріального заохочення, за рахунок яких відбуваються витрати (премії за підсумками роботи за рік, виплати, пільги), покриття збитків [2, с. 213].

Тому для ТОВ «Карпатнафтохім» дуже важливо підвищувати ефективність корпоративної діяльності, щоб досягнуто оптимального розподілу з метою задоволення інтересів держави, підприємства, працівників та власників.

Отже, порядковість формування фінансового наслідку діяльності даного підприємства можемо узагальнити в рис. 1. 2.3.

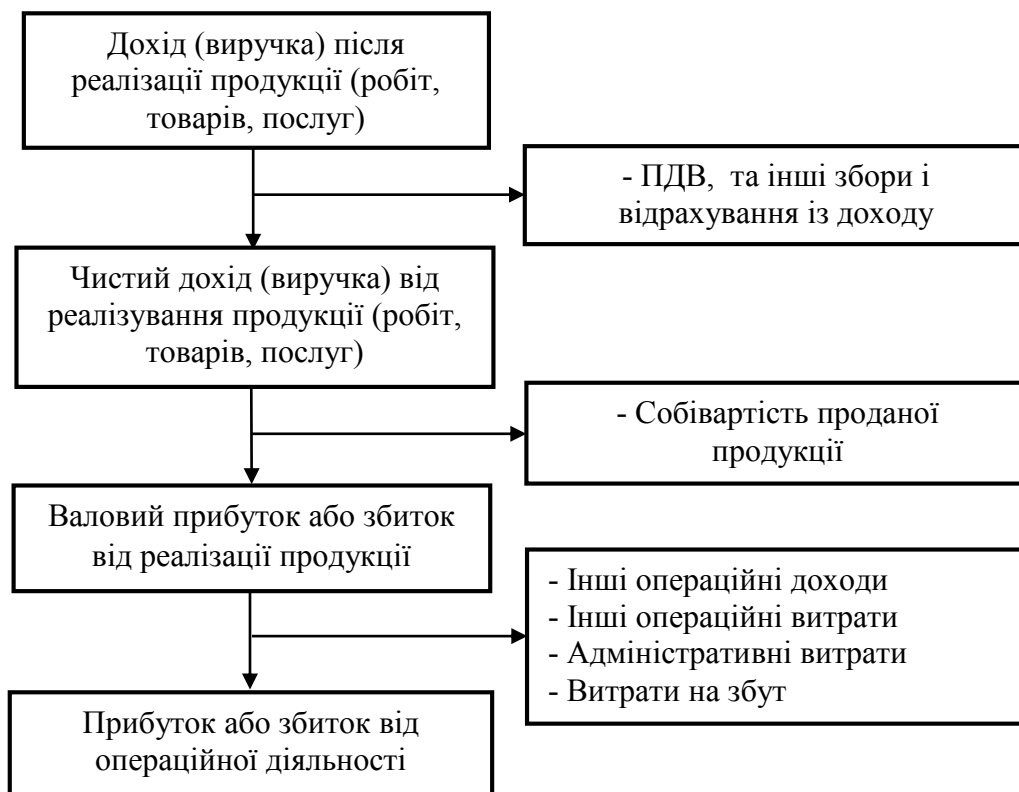

Рис. 2.3 Схема формування фінансових результатів КП «Водотеплосервіс»

Держава повинна бути зацікавлена тим, щоб приносити якомога більше прибутку домогосподарству, задовольняючи потреби всіх громадян. Фахівці органів управління компанії прагнуть спрямувати більшу суму прибутку в накопичення активів, щоб забезпечити хороший розвиток економічної системи. Працівники суб'єкта господарювання зацікавлені у збільшенні заробітної плати, що зменшує чистий прибуток, і відповідно до обсягів інвестиційної та інноваційної діяльності. Власники мають свої потреби в отриманні дивідендів і розвитку компанії. Але якщо держава буде здійснювати податкові нарахування до бюджету у зв'язку зі збільшенням податкового навантаження, то це не стимулюватиме розвиток інвестиційної та інноваційної діяльності, а відповідно відбудеться зниження податку. Так само можна вчинити, якщо вся сума прибутку буде отримана на виплату дивідендів. У цьому випадку не буде здійснюватися інвестиційна та інноваційна діяльність, а в майбутньому зменшаться виробничі потужності підприємства, знизиться ефективність

управління, погіршиться фінансове становище. Водночас зменшення дивідендних виплат призводить до зниження інвестиційної привабливості економічної системи.

Тому для кожного суб'єкта господарювання мають бути зафіксованими оптимальні варіанти розподілу прибутку (рис. 2.4) [14].

Рис. 2.4 Загальна схема розподілення чистого прибутку підприємства

Отож, КП «Водотепловіс» використовує суму нерозподіленого прибутку віднімаючи податок на прибуток по таким напрямком (табл. 2.11) [14].

Таблиця 2.11

Бухгалтерські проведення із формування та використання нерозподіленого прибутку підприємства

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дт	Кт
<i>Визначаємо фінансовий результат діяльності підприємства</i>		
1. Визначений фінансовий результат роботи підприємства:		
– прибуток	791	441,1
– збиток	442,1	791
<i>Використано нерозподілений прибуток для нарахування і виплати дивідендів</i>		
1. Нарховані дивіденди засновникам	443,1	671,1
2. Виплачені нарахувані дивіденди засновникам	671,1	311,1

<i>Використанні нерозподілені прибутки для створення резервного капіталу</i>		
1. Використаний прибуток підприємства у формування резервного капіталу	443,1	43,1
2. Прибуток використаний в звітному році списаний за рахунок нерозподіленого прибутку	441,1	443,1
<i>Збільшення статутного капіталу за рахунок реінвестицій дивідендів</i>		
1. Відображені нарахування, та відповідну заборгованість із їх виплати т дивідендів в користь учасників підприємства	443,1	671,1
2. Відображені збільшення статутного капіталу	46,1	40,1
3. Проведений взаємозалік нарахування дивідендів і додаткових внесків у статутний капітал	671,1	46,1
4. Закрито сальдо по субрахунку 443 в кореспонденції з субрахунком 441	441,1	443,1

За для забезпечування аналітичного обліку собівартості продукції щодо вимог внутрішньої звітності на дослідному підприємстві КП «Водотеплосервіс» необхідно відкрити інші допоміжні реєстри (а саме: відомості про виробничі рахунки, книги та виробничі звіти, які складаються). вгору та керівниками центрів відповідальності, які ведуться), за рахунок кількості рядків у графі 2 "Списання рахунків" за одиницями витрат - видами, групами продукції, послугами основного виробництва, допоміжних виробництв (рядки 1.1 - 1.6) , тут не вистачає. На практиці для потреб компаній перелік об'єктів, за якими збирається інформація внутрішньої звітності, значно ширший, оскільки з міркувань витрат вони групуються не лише за видами продукції, а й за сферами відповідальності. Тому це пов'язано з необхідністю ведення документів, які стосуються обліку затрат діяльності суб'єкта Журнал 5 (5 А) Головна книга та Звіт про загальний дохід (ф. № 2). Тиражні відомості з аналітичного обліку витрат, довідники з обліку витрат, звірка даних з додаткових аналітичних реєстрів.

У свою чергу, аналітичний облік доходу після реалізації ведуть за видами (групами) товарів, продукції також робіт та послуг, а ще регіонами реалізації або ж іншими напрямками, обраними підприємством.

2.3. Розкриття інформації про витрати і доходи у фінансовій звітності підприємства

Важливе місце у формуванні звітності підприємства займає правильна організація обліку фінансових результатів разом із поданням. Результат діяльності зазвичай поділяють на дві категорії, а саме нерозподілений прибуток і непокриті збитки, які залежать від дій керівництва щодо формування доходів і витрат основної діяльності, які за рахунок їх оптимізації можуть збільшити прибуток або спричинити збитки, впливаючи на закриття компанії [26].

Згідно з нормами чинного законодавства України інформація про витрати, доходи та фінансові результати (прибуток/збиток) розкривається практично в усіх формах фінансової звітності підприємства.

Порядок складання, складання та подання фінансової звітності регулюється Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 1 під назвою «Загальні вимоги щодо фінансової звітності» [26].

Так, в балансі (звіті про фінансовий стан) за статтею «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» (1420) частина чистого прибутку отримана та реінвестована в діяльність підприємства, яка не розподіляється між його власника або суми непокритого збитку, що в кінцевому підсумку зменшує розмір капіталу [15].

Відповідно, ув звіті про фінансові результати або ж (звіті про сукупний дохід) показник прибутку чи збитку визначають за такими статтями: ««Валовий прибуток (збиток)» (2090, 2095); «Інші операційні доходи» (2120); «Адміністративні витрати» (2130); «витрати на збут» (2150); «Інші операційні витрати» (2180); «Фінансовий результат діяльності (прибуток або збиток)» (2190, 2195); «Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток)» (2290, 2295); «Чистий фінансовий результат (прибуток або збиток)» (2350, 2355); «Інші доходи до оподаткування» (2450); «Інший результат після оподаткування» (2460); «Загальний дохід» (2465); «Матеріальні витрати» (2500); «витрати на

оплату праці» (2505); «Відрахування на соціальні заходи» (2510); «амортизація» (2515); «Інші операційні витрати» (2520)» [15].

Натомість прибуток/збиток включається у звіт про рух грошових коштів за наступними статтями: Дохід від: ««Реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)» (3000); «Повернення податків і зборів» (3005) «у тому числі ПДВ» (3006); «Цільове фінансування» (3010); «Інші доходи» (3095); Витрати на оплату: «Товари» (3100); «робота» (3105); «Відрахування на соціальні заходи» (3110); «Інші витрати» (3190); «Чисті грошові кошти, забезпечені операційною діяльністю» (3195); «прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування» (3500); Коригування за: «Амортизація основних засобів» (3505); «Грошові кошти від операційної діяльності» (3570); «Податок на прибуток сплачено» (3580); «Чистий приплив грошових коштів від операційної діяльності» (3195)» [15].

У звіті про власний капітал результат відображається за такими статтями: ««Чистий прибуток/збиток» (4100); «Інші сукупні доходи за період» (4110); Розподіл прибутку: «Виплати власникам (дивіденди)» (4200); «Напрямок прибутку до зареєстрованого капіталу» (4205); «Відрахування з резервного капіталу» (4210); «Погашення боргу з капіталу» (4245)».

Інформація про доходи та витрати у фінансовій звітності Товариства міститься в (табл. 2.12) [15].

Таблиця 2.12

Розкриття інформації про витрати і доходи у фінансовій звітності підприємства

Назва статті фінансової звітності	Код рядка	Зміст статті
<i>Баланс (Звіти про фінансовий стан)</i>		
Нерозподілений прибуток, або (непокритий збиток)	1420	Відображено частину чистого прибутку, одержаного і реінвестованого в діяльність підприємства, який нерозподілений між власниками його, або ж сума непокритого збитку
<i>Звіти про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)</i>		

Продовження таблиці 2.12

«Валовий прибуток, або (збиток)»	2090, 2095	Загальні суми прибутку одержані підприємством від його діяльності. Визначається різницею між виручкою та собівартістю
«Інші операційні доходи»	2120	Відображають, як суми інших доходів від основної діяльності підприємства, окрім чистого доходу після реалізації продукції (робіт, товарів, послуг): дохід від операційної оренди активів; дохід від основних виробничих курсових різниць; відшкодувань раніше списаних активів
«Адміністративні витрати»	2130	Відображаються загальногосподарські витрати, котрі спрямовані на обслуговування також керування підприємством
«Витрати на збут»	2150	Витрати, пов'язані із реалізацією тобто збутом продукції
«Інші операційні витрати»	2180	Витрати основної діяльності, котрі не є адміністративними затратами і затратами на збут та не включаються що до собівартості реалізації продукції чи робіт та послуг)
«Фінансовий результат від основної діяльності (прибуток, або збиток)»	2190, 2195	Різниця між сумою «валового прибутку» також інших операційних доходів та витратами (адміністративними, або витратами на збут, також іншими витратами)
«Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток)»	2290, 2295	Різниця між сумою фінансового результату від основної діяльності та (доходу від участі у капіталі та інших фінансових доходів) також витрат (фінансових, від участі у капіталі, інших витрат)
«Чистий фінансовий результат (прибуток або збиток)»	2350, 2355	Різниця між прибутком від звичайної діяльності щодо оподаткування і сумою податку із прибутку
«Інший сукупний дохід до оподаткування»	2450	Розраховується, як алгебраїчна сума дооцінки чи уцінки необоротних активів, дооцінки чи уцінки фінансових інструментів, накопичених курсових різниць та частки іншого сукупного доходу асоційованих також спільних підприємств і іншого сукупного доходу
«Інший сукупний дохід після оподаткування»	2460	Наводиться сума іншого сукупного доходу опісля віднімання податку з прибутку
«Сукупний дохід»	2465	Зміни в власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій і інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками)
«Матеріальні затрати»	2500	Вартість витрачених матеріалів, МШП у виробництво продукції

Продовження таблиці 2.12

«Витрати на оплату праці»	2505	Відображаються затрати підприємства на оплату праці працівників, пов'язані із виробництвом продукції (робіт, послуг)
«Відрахування на соціальні заходи»	2510	Виникають внаслідок нарахувань сум у залежності від розміру фактичних затрат на оплату праці працівників, котрі включають затрати на основну, додаткову заробітну плату і інших видів заохочень і виплат
«Амортизація»	2515	Це перенесення вартості основних фондів на вартість готової продукції, із метою відшкодування їх зношеної частини
«Інші операційні витрати»	2520	Затрати основної діяльності, котрі не є адміністративними витратами і витратами на збут та не включаються до собівартості реалізації продукції (робіт, послуг)
<i>Звіт про рух грошових коштів</i>		
Надходження від: «Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)»	3000	Сукупність надходжень коштів за реалізовану продукцію, зроблені роботи, послуги, а ще виконання інших господарських операцій
«Інші надходження»	3095	Зображено інші надходження грошових коштів від основної діяльності
Витрачання на оплату: «товарів»	3100	Відображаються грошові кошти, оплачені постачальникам та підрядникам за отримані товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи та надані послуги.
«праці»	3105	Плата за фактично виконані роботи відповідно встановлені на підприємстві технологічні процеси, чинним нормам та розцінкам
«Відрахування на соціальні заходи»	3110	Виникають у наслідок вирахувань сум у залежності від розмірів фактичних витрат для оплати праці працівників, котрі включають затрати для основної та додаткової заробітної, інших видів заохочень і виплат
«Інші витрачання»	3190	Зображаються інші витрачання грошових коштів від основної діяльності
«Чистий рух коштів від операційної діяльності»	3195	Визначають шляхом коригування прибутку чи збитку від звичної діяльності до оподаткування на суми: наведені у негрошових статтях; наведені у статтях, пов'язаних із рухом грошових коштів в результаті інших видів діяльності

Продовження таблиці 2.12

«Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування»	3500	Визначається алгебраїчною сумою прибутку чи збитку від основної діяльності, фінансових і інших доходів (прибутків), фінансових і інших витрат (збитків)
<i>Коригування на:</i> «амортизацію необоротних активів»	3505	Враховують всю суму нарахованої в звітному періоді амортизації виробничих основних засобів і нематеріальних активів без її розподілу на частку амортизації, що брала участь в визначенні фінансового результату для оподаткування в складі витрат
«Грошові кошти від операційної діяльності»	3570	Визначають зазвичай основною діяльністю підприємства, котра приносить дохід
«Сплачений податок на прибуток»	3580	Прямий податок, який стягується із прибутку підприємства
«Чистий рух коштів від операційної діяльності»	3195	Визначають шляхом корекції прибутку чи збитку від звичайної підприємницької діяльності для оподаткування
<i>Звіти про власний капітал</i>		
«Чистий прибуток (збиток) за звітний період»	4100	Нерозподілений прибуток чи непокритий збиток під кінець звітного періоду – Нерозподілений прибуток чи непокритий збиток на початок звітного періоду
«Інший сукупний дохід за звітний період»	4110	Зміни в власному капіталі, котрі відбулися в звітному періоді унаслідок господарських операцій також інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками)
Розподіл прибутку: «Виплати власникам (дивіденди)»	4200	Виплати на користь власника корпоративних прав материнської компанії, які сплачуються у межах сум доходів такої компанії, одержаних в вигляді дивідендів від інших осіб
«Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу»	4205	Поповнення зареєстрованого капіталу часткою чистого прибутку від операційної діяльності
«Відрахування до резервного капіталу»	4210	Частина прибутку не менше 5 %, котра використовується за для покриття збитків товариства
«Погашення заборгованості з капіталу»	4245	Частина прибутку для погашення заборгованості по внескам до капіталу

Отже, перевірене підприємство веде облік доходів, витрат і фінансових результатів відповідно до вимог П(С)БО і інших нормативних документів.

Установлено, що аналітичний облік в підприємстві детальний і повністю відповідає потребам користувачів облікової інформації.

В даному розділі магістерської роботи мною розкрито особливості організації обліку доходів та витрат підприємства КП «Водотеплосервіс», також наведено синтетичний та аналітичний облік витрат і доходів. Мною розкрито інформацію про витрати і доходи у фінансовій звітності підприємства та запропоновано методичний підхід до оцінки ефективності управління витратами на основі збалансованої системи показників та, що дозволяє інтегрувати оперативний та стратегічний рівні управління, пов'язати між собою ключові показники та повністю описати всі бізнес-процеси. Ефективність повинна враховувати як фінансові, так і нефінансові показники та включати всі напрямки діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ВИТРАТ І ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ КП «ВОДОТЕПЛОСЕРВІС»

3.1. Аналіз динаміки витрат і доходів підприємства

Оцінка витрат також доходів підприємства займає велике значення у системі загального аналізу праці бізнес-одиниці, оскільки ці показники безпосередньо впливають на загальний фінансовий результат діяльності підприємства, яким може бути як і прибуток, також і збиток. Аналіз одержаних доходів та понесених затрат в динаміці передбачає їхнє вивчення протягом аналізованих років із метою виявлення певної тенденції і закономірності.

Завданням аналізу доходу, витрат та фінансового результату підприємства є:

- Вивчення можливостей одержання прибутку відповідно наявним ресурсним потенціалам підприємства також кон'юнктури ринку;
- систематичне контролювання за процесом формування прибутку і зміною його динаміки;
 - Виявлення впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансові результати та оцінка якості прибутку;
- Виявлення резервів підвищення рівня прибутку і підвищення рентабельності підприємства;
- Оцінка роботи підприємства з метою використання можливостей збільшення прибутку та прибутковості;
- Розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності системи управління прибутком.

Джерелами аналізу є: накладні на відвантаження продукції, дані аналітичного обліку, форма 1 «Звіт про фінансовий стан» (бухгалтерський баланс), форма 2 під назвою «Звіт про фінансові результати», та форма 3 під назвою «Звіт про рух грошових коштів» також форма 4 під назвою «Звіт про

власний капітал», та форма 5 під назвою «Примітки до фінансової звітності» тощо.

Аналітична робота КП «Водотеплосервіс» починається з планування. Є загальний план аналітичної роботи КП «Водотеплосервіс» та план конкретної аналітичної роботи. Загальний план роботи складається на рік з поквартальною розбивкою. У плані визначаються розділи основної діяльності та об'єкти дослідження, періодичність і терміни виконання робіт, відповідальні технічні оператори, технічні засоби та джерела інформації, необхідні для аналізу.

Плани індивідуальної роботи, які складаються відповідно до загального плану аналітичної роботи, передбачають об'єкти дослідження, терміни виконання та робочі завдання тощо.

Організація аналітичної роботи компанії включає:

- Розробка загальних принципів і методів аналізу;
- Спланування роботи у цілому, окремої її роботи і етапів;
- матеріальне, науково-методичне та персональне забезпечення;
- Прийняття виконаних аналітичних робіт, порядок їх оформлення.

При аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства воно проводить три етапи роботи:

– перша фаза (підготовча) включає роботу організаційного характеру, яка забезпечує достатню повноту та ефективність аналізу (планування, визначення об'єктів аналізу, створення програми тощо);

– другий (основний) етап – це сама аналітична робота, а саме збір та обробка даних, їх систематизація та порівняння, виявлення впливу факторів тощо.

- третій (заключний) етап, під час якого узагальнюються та формалізуються результати аналізу, а також розробляються пропозиції щодо їх подальшого впровадження в роботу компанії.

Загалом аналіз проводиться за такими напрямками:

– оцінка рівнів динаміки та структури фінансового результату та показників, що їх складають (доходів і витрат);

– Аналіз фінансових результатів від діяльності а саме основної діяльності суб'єкта господарювання;

– Визначення впливів основних факторів у формування фінансових результатів суб'єкту господарювання;

- Аналіз показника рентабельності.

Суб'єкт господарювання визнає продажі в момент передачі контролю, тобто. Х. коли товари були надані покупцеві в визначеному місці, опісля чого самостійно покупець несе усі затрати і ризики, пов'язані із цими товарами. Виручка від реалізації готової продукції наведена в таблиці 3.1.

Компанія в основному продає власну продукцію компаніям в ЄС і інших країнах (Додаток Б).

Таблиця 3.1

Доходи від продажу готової продукції за 2018-2020 р.

Показники	Величина, тис. грн.			Відхилення			
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2019/2018 р		2020/2019 р	
				грн.	%	грн.	%
Полівінілхлорид суспензійний	4.854.443	4.671.741	5.034.831	-182.702	96,24	363.090	107,77
Поліетилен	2.609.695	2.994.811	3.103.911	385.116	114,76	109.100	103,64
Пропілен	2.164.358	2.328.855	2.490.411	164.497	107,60	161.556	106,94
Сода каустична	1.325.626	1.905.354	1.803.452	579.728	143,73	-101.902	94,65
Бензол нафтовий	1.108.020	1.245.190	1.264.582	137.170	112,38	19.392	101,56
Інше	1.480.682	1.260.693	1.301.588	-219.989	85,14	40.895	103,24
Усього	13.542.824	14.406.644	14.998.775	–		–	

Першим етапом аналізу є оцінка рівня і динаміки змін доходів і витрат у часі з метою встановлення тенденцій їх поведінки (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Аналіз рівня і динаміки змін доходів і витрат

КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

Показники	Величина, тис. грн.			Відхилення			
	2018 р	2019 р	2020 р	2019/2018 р		2020/2019 р	
				грн.	%	грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	14.541.206	13.616.626	14.998.775	-924.580	93,64	1.382.149	110,15
Інші операційні	26.690	50.944	28.032	24.254	190,87	-22.912	55,03

доходи							
Фінансові доходи	2.413.462	3.192.681	3.054.370	779.219	132,29	-138.311	95,67
Інші доходи	57	86	49	29	150,88	-37	56,98
Всього доходи	16.981.415	16.860.337	18.081.226	-121.078	99,29	1.220.889	107,24
Собівартість реалізованої продукції	13.445.573	12.869.106	13.652.138	-576.467	95,71	783.032	106,08
Адміністративні витрати	261.173	284.135	268.925	22.962	108,79	-15.210	94,65
Витрати на збут	47.326	49.491	50.142	2.165	104,57	651	101,32
Фінансові витрати	2.260.740	2.085.574	2.167.951	-175.166	92,25	82.377	103,95
Інші витрати	1.851	5.744	3.159	3.893	310,32	-2.585	55
Всього витрати	16.014.997	15.294.050	16.142.315	-720.947	95,50	848.265	105,55
Прибуток до оподаткування	966.418	1.566.287	1.938.911	599.869	162	372.624	123,79

Проаналізувавши рівень та динаміку зміни доходів та витрат у 2018 та 2019 роках, зазначимо, що загальний показник (прибуток до оподаткування) у 2019 році порівняно з 2018 роком зріс на 599,869 тис. грн. і склав 162%, що становить 966,418 тис. грн у 2018 році та 1,566,287 тис. грн у 2019 році, що є позитивним явищем для компанії. Отже, щоб визначити причини таких змін, розберемо показники доходів:

- Чистій доходи від реалізації продукції зменшився на 924.580 тис. грн та склав 93% порівняно з минулим роком, що відповідає 14.541.206 тис. грн у 2018 році та 13.616.626 тис. грн у 2019 році, що є негативним для компанії;

- Інші операційні доходи зросли на 24.254 тис. грн і склали 190,87% в порівнянні з минулим роком, 26.690 тис. грн у 2018 році та 50.944 тис. грн у 2019 році, що є позитивним явищем для компанії;

- Зросли фінансові надходження на 779,219 тис. грн. і склав 132,29% до попереднього року, що відповідає 2.413.462 тис. грн у 2018 році та 3.192.681 тис. грн у 2019 році, що є позитивним явищем для компанії;

- інші доходи зросли на 29 тис. грн і склали 150,88% в річному обчисленні, що дорівнює 57 тис. грн у 2018 році та 86 тис. грн у 2019 році, що є позитивним явищем для підприємства;

- Загальна виручка зменшилася на 121.078 тис. грн і склала 99,29%

порівняно з минулим роком, що становить 1 698 415 тис. грн у 2018 році та 16 860 337 тис. грн у 2019 році.

Проаналізувавши витрати, стало відомо:

- Собівартість реалізованої продукції зменшилась на 576.467 тис. грн і склала 95,71% до минулого року, що відповідає 13.445.573 тис. грн у 2018 році та 12.869.106 тис. грн у 2019 році, що є позитивним явищем для підприємств;

- Збільшення адміністративних витрат на 22.962 тис. грн. і склав 108,79% порівняно з попереднім роком, що відповідає 261.173 тис. грн у 2018 році та 284 135 тис. грн у 2019 році, і це є негативним явищем для компанії, тому необхідно шукати шляхи, щоб зменшити адміністративні витрати;

- Витрати на збут зросли на 2.165 тис. грн і склали 104,57% порівняно з минулим роком, 47.326 тис. грн у 2018 році та 49 491 тис. грн у 2019 році, що є негативним явищем для компанії, тому необхідно шукати шляхи зниження витрати на збут;

- Фінансові витрати зменшилися на 175.166 тис. грн. і склав 92,25% до попереднього року, що відповідає 2.260.740 тис. грн у 2018 році та 2.085.574 тис. грн у 2019 році, що є позитивним явищем для компанії;

- Інші витрати зросли на 3 млн 893 тис. грн і склали 310,32% у 2018 році, склавши 1 млн 851 тис. грн, у 2019 році – 5 млн 744 тис. грн, це є негативним явищем задля підприємства, тому необхідний пошук способів скорочення ін. витрат;

- Загальні витрати зменшилися на 720.947 тис. грн і склали 95,50% порівняно з минулим роком, що на 16.014.997 тис. грн у 2018 та 2019 роках

15.294.050 тис. грн. Загалом зниження витрат є позитивним, але, як бачите, минулого року адміністративні витрати, витрати на збут та інші витрати були значно нижчими. Тому необхідно шукати способи зберегти їх хоча б на рівні минулого року, тоді компанія буде націлена на більший операційний прибуток.

Після порівняння часткових показників за 2018 та 2019 роки виявлено резервні показники, які найбільше негативно впливають на прибуток суб`єкта господарювання: чистий дохід після реалізації продукції, загальний дохід,

адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати. Цим показникам слід приділяти найбільшу увагу і по можливості покращувати їх. Але щоб краще зрозуміти ситуацію, ми проведемо аналіз за 2019 та 2020 роки.

Аналіз рівня та динаміки зміни доходів і витрат у 2019 та 2020 роках показав, що загальний показник (прибуток до оподаткування) у 2020 році порівняно з 2019 роком зріс на 372,624 тис. грн. і вважають до 123,79%, що відповідає 1.566.287 тис. грн у 2019 році та 1.938. 911 тис. грн у 2020 році, що є позитивним явищем для компанії. Розглянемо причини таких змін і проаналізуємо показники доходів:

- Чистий дохід від реалізації продукції зріс на 1.382.149 тис. грн і склав 110,15% порівняно з попереднім роком, що становило 13.616.626 тис. грн у 2019 році та 14.998.775 тис. грн у 2020 році, що є позитивним явищем для суб`єкта господарювання;

- Інші операційні доходи зменшилися на 22.912 тис. грн і склали 55,03% у річному обчисленні, тобто 50.944 тис. грн у 2019 році та 28.032 тис. грн у 2020 році.

- Фінансові доходи зменшилися на 138.311 тис. грн і склали 95,67% порівняно з попереднім роком, становили 3.192.681 грн та 3.054.370 тис. грн у 2019 році відповідно.

- інші доходи порівняно з минулим роком зменшилися на 37 тис. грн і склали 56,98%, у 2019 році – 86 тис. грн, у 2020 році – 49 тис. грн.;

- Загальні доходи зросли на 1.220.889 тис. грн і, вірогідно, на 107,24% порівняно з минулим роком, це було 13.667.656 тис. грн у 2019 році та 15 026 856 тис. грн у 2020 році, що є позитивним для компанії.

Після проведення аналізу витрат стало відомо:

- Собівартість реалізованої продукції зросла на 783.032 тис. грн і зменшилася на 106,08% в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року і склала 12.869.106 тис. грн у 2019 році та 13.652.138 тис. грн в 2020 році, що є резервом підприємства.

- порівняно з минулим роком адміністративні витрати зменшилися на 15

млн 210 тис. грн і склали 94,65%, у 2019 році – 284,135 тис. грн, у 2020 році – 268,925 тис. грн.;

- Витрати на збут зросли на 651 тис. грн і порівняно з минулим роком зросли на 101,32%, у 2019 році – 49.491 тис. грн, у 2020 році – 50.142 тис. грн, а це є резервом для компанії.

- Фінансові витрати зросли до 82.377.000 грн і оцінюються на рівні 103,95% у річному обчисленні, що еквівалентно 2.085.574.000 грн у 2019 році та 2.167.951.000 грн у 2020 році;

- Інші витрати зменшилися на 2.585 тис. грн та склали 55% порівняно з минулим роком, склали 5.744 тис. грн у 2019 році та 3.159 тис. грн у 2020 році, що є позитивним для компаній.

- Загальні витрати зросли на 848,265 тис. грн і склали 105,55% порівняно з минулим роком, тобто 15.294.050 тис. грн у 2019 році та 16.142,315 тис. грн у 2020 році.

Як бачимо, порівнявши показники за 2019 та 2020 роки, виявлено резервні показники, які негативно вплинули на результат компанії, а саме: інші основні доходи і фінансові доходи та інші доходи також витрати на виробництво і витрати на збут, фінансові витрати, загальні витрати . Цим показникам слід приділяти найбільшу увагу і по можливості покращувати їх.

Загалом, порівнюючи відхилення доходів компанії в 2018-2019 та 2019-2020 роках, ми бачимо, що прибуток швидко подвоївся, це означає, що компанія на правильному шляху, оскільки має вперту частину показників його видалення настільки негативно вплинуло на кінцевий результат (рис. 3.1 і 3.2).

ГРАФІК РІВНЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

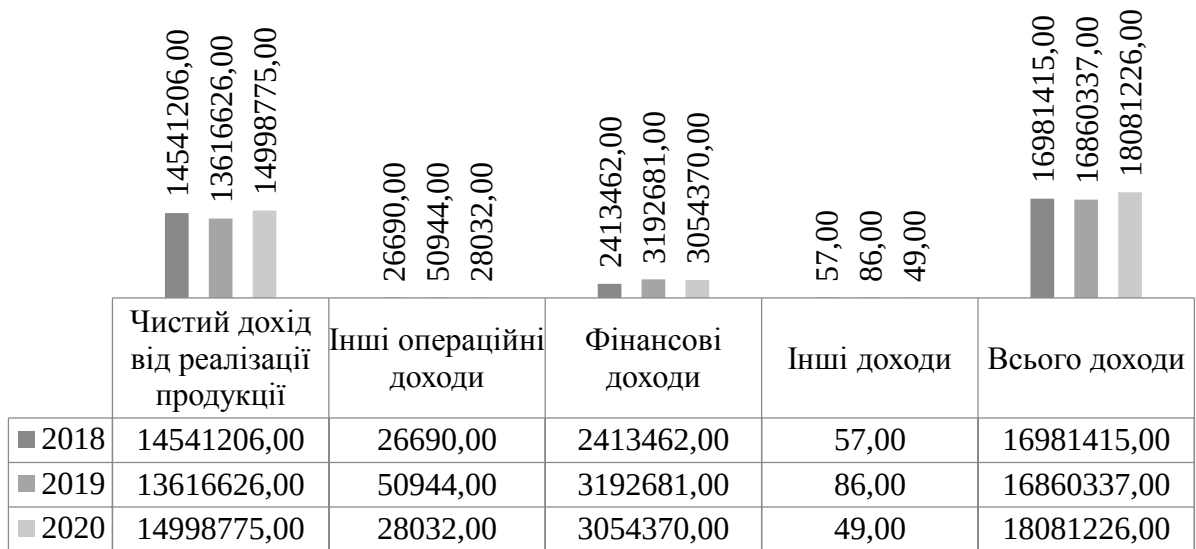

Рис. 3.1. Графік рівня доходів КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

ГРАФІК РІВНЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

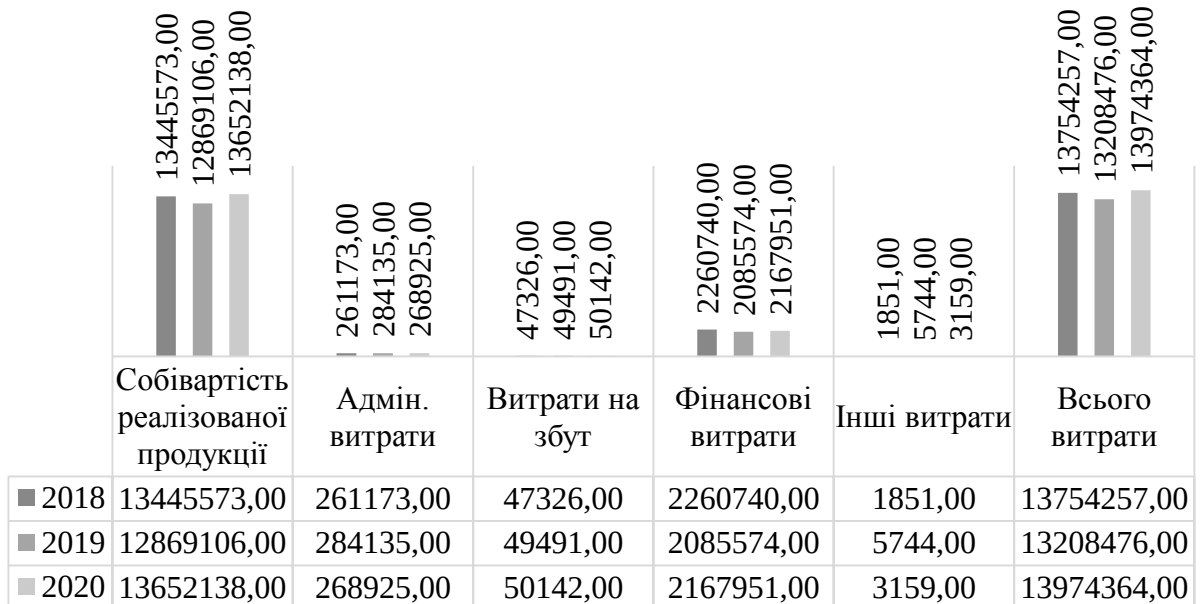

Рис. 3.2. Графік рівня витрат КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

3.2. Аналіз структури витрат і доходів підприємства

Наступним етапом аналізу є оцінка складу та структури доходів і видатків, тобто визначення питомої ваги до загальної суми.

Цей етап дає змогу одержати інформацію щодо динаміки зміни питомої ваги досліджених показників по аналізованому періоду до загального значення показників (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Аналіз структури і складу доходів і витрат КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

Показники	Величина, тис. грн.			Питома вага у %			Абсолютне відхилення (+/-)	
	2018 р	2019 р	2020 р	2018 р	2019 р	2020 р	19/18 р	20/19 р
Чистий дохід від реалізації продукції	14.541.206	13.616.626	14.998.775	85,63	80,76	82,95	-4,87	2,19
Інші операційні доходи	26.690	50.944	28.032	0,16	0,30	0,16	0,15	-0,15
Фінансові доходи	2.413.462	3.192.681	3.054.370	14,21	18,94	16,89	4,72	-2,04
Інші доходи	57	86	49	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,00
<i>Всього доходи</i>	<i>16.981.415</i>	<i>16.860.337</i>	<i>18.081.226</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	—	—
Собівартість реалізованої продукції	13.445.573	12.869.106	13.652.138	83,96	84,14	84,57	0,19	0,43
Адміністративні витрати	261.173	284.135	268.925	1,63	1,86	1,67	0,23	-0,19
Витрати на збут	47.326	49.491	50.142	0,30	0,32	0,31	0,03	-0,01
Фінансові витрати	2.260.740	2.085.574	2.167.951	14,12	13,64	13,43	-0,48	-0,21
Інші витрати	1.851	5.744	3.159	0,01	0,04	0,02	0,03	-0,02
<i>Всього витрати</i>	<i>16.014.997</i>	<i>15.294.050</i>	<i>16.142.315</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	—	—
<i>Прибуток до оподаткування</i>	<i>966.418</i>	<i>1.566.287</i>	<i>1.938.911</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	—	—

Проаналізувавши структуру доходів і витрат компанії, можна зробити узагальнення.

Найбільшу частку в структурі доходів займають:

- Чистий дохід від реалізації продукції, а саме 85,63% у 2018 році, 80,76% у 2019 році, 82,95% у 2020 році. Цей показник з 2019 року був резервом, зменшився в структурі доходів на 4,87% і демонструє тенденцію до зростання в структурі на 2,19% з минулого звітнього 2020 року, та що є позитивним для підприємства явищем.

Найменшу частину в структурі доходів займають:

– інші доходи, а саме 0,0003% у 2018 році, 0,0005% у 2019 році та 0,0003% у 2020 році, цей показник на 2019 рік показав тенденції у збільшення структури доходів на 0,0002% та тенденцію до зменшення структури на 0,0002% у час останнього звітнього 2020 року.

Також враховуємо решту доходу:

– Інші операційні доходи становили 0,16% у 2018 році, 0,30% у 2019 році та 0,16% у 2020 році. Цей показник показав тенденцію до зростання в структурі доходу на 0,14% та тенденцію до зниження в структурі доходу з 2019 року Структура на 0,15% на від'ємна дата компанії останнього звітнього 2020 року.

- Фінансова віддача становить 14,21% у 2018 році, 18,94% у 2019 році та 16,89% у 2020 році. Цей показник демонструє тенденцію до зростання в структурі продажів на 4,72% з 2019 року та тенденцію до падіння на 2,04% з минулого звітнього 2020 року.

Найбільшу частину в структурі витрат становлять:

– собівартість продукції, яка у 2018 році становила 83,96%, у 2019 році – 84,14%, у 2020 році – 84,57%. Цей показник на момент 2019 року демонструє тенденцію зростання структури собівартості на 0,19% та зниження структури на 0,43% у момент крайнього звітнього 2020 року, і це позитивно впливатиме на прибуток компанії.

Найменшу частину в структурі витрат займають:

– інші витрати, які у 2018 році становили 0,01%, у 2019 році – 0,04%, у 2020 році – 0,02%. Цей показник показав тенденцію до зростання в структурі витрат на 0,03% на момент 2019 року та знижування у структурі на 0,02% до моменту крайнього звітнього 2020 року. Оцінимо решту витрат:

– У 2018 році адміністративні витрати становили 1,63%, у 2019 році – 1,86%, у 2020 році – 1,67%. Цей показник показав тенденцію до зростання структури витрат на 0,23% на момент 2019 року та зниження структури на 0,19% в момент крайнього звітнього 2020 року, а це є позитивним явищем для компанії;

- Витрати на збут становлять 0,30% у 2018 році, 0,32% у 2019 році, 0,31% у 2020 році, цей показник показав зростання структури витрат на 0,03% на момент 2019 року та на момент зменшення структури на 0,01%. останній звітний рік 2020 рік.

- Фінансові витрати у 2018 році становили 14,12%, у 2019 році – 13,64%, у 2020 році – 13,43%. Цей показник продемонстрував тенденцію до зниження структури витрат на 0,48% на момент 2019 року та демонструє зниження структури на 0,21% на момент крайнього звітнього 2020 року, а це позитивно вплине на прибутковість компанії. Наочне зображення складу та структури доходів і витрат наведено на рис. 1. 3.3. та 3.4.

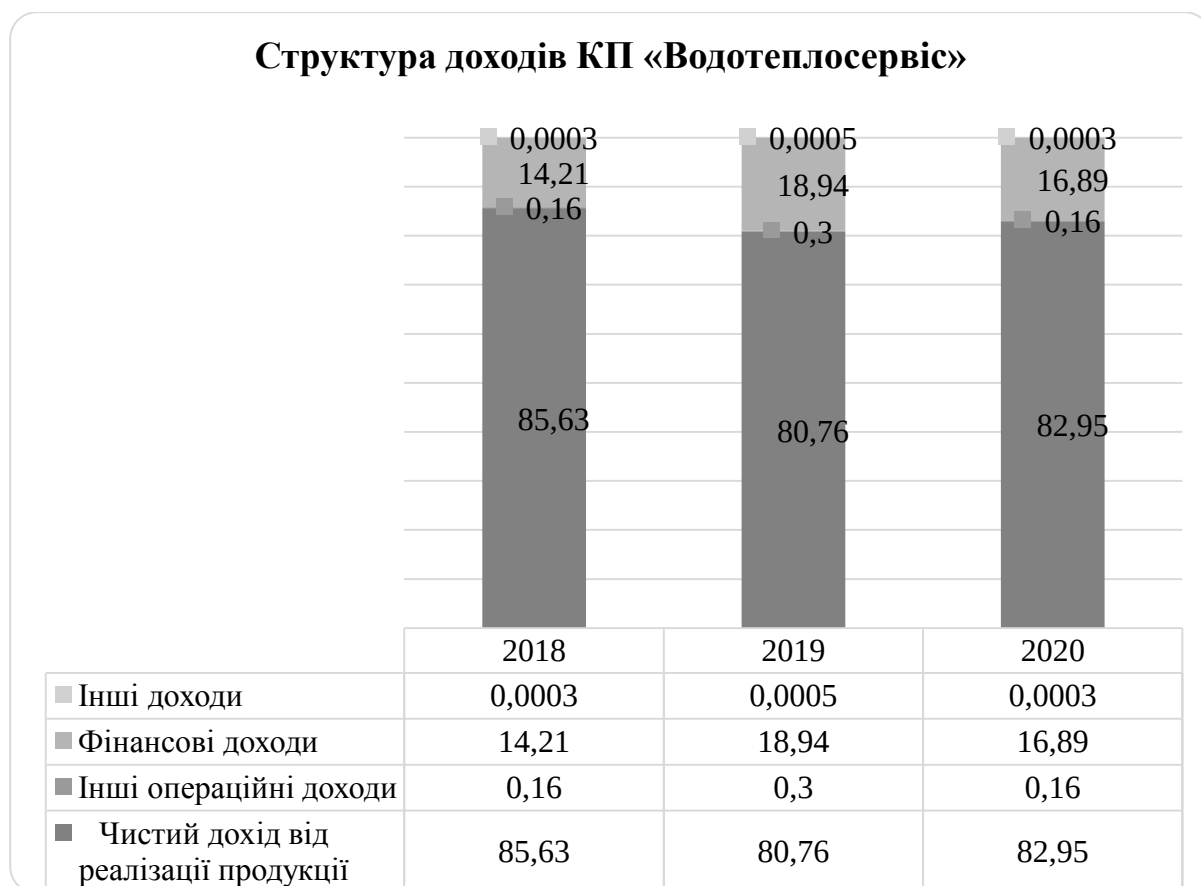

Рис. 3.3. Структура доходів КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

Структура витрат КП «Водотеплосервіс»

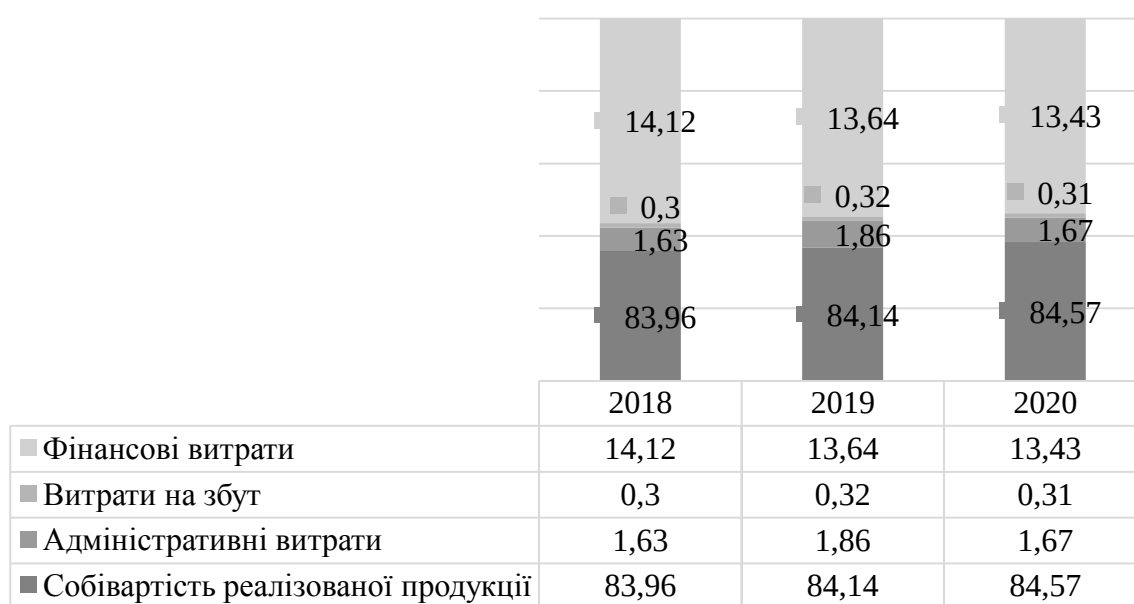

Рис. 3.4. Структура витрат КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

Розглянувши прибуток до оподаткування КП «Водотеплосервіс» за 2018 – 2020 роки, бачимо зростання.

У 2018 році показник становив 966,418 тис. грн. а у 2019 році зросла до 1 566 287 тис. грн. У 2020 році прибуток продовжив демонструвати тенденцію до зростання і склав 1 938 911 тис. грн. Це вдвічі більше, ніж у 2018 році (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Графік динаміки зміни прибутку до оподаткування КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

3.3. Оцінка рентабельності і платоспроможності підприємства, пошук шляхів для їх підвищення

Важливу роль в фінансово-господарській роботі підприємства відіграє своєчасний і якісний аналіз фінансового стану даного підприємства, оцінка ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошук шляхів підвищення та зміцнення фінансової стійкості. Ні один власник не має нехтувати потенційною можливістю для збільшення прибутку (доходу), котрі можна розпізнати лише на основі своєчасного та об'єктивного аналізу фінансового стану підприємства. Систематичний аналіз стану фінансового даного підприємства, який необхідний і ще тому, що від його платоспроможності значною мірою залежить прибутковість підприємства, величина його прибутку.

Показником, що характеризує успішність і ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства, є прибуток.

Рентабельність — це відносний показник ефективності діяльності компанії, який зазвичай розраховується як відношення прибутку до витрат (ресурсів). Рентабельність є найбільш ефективним показником, за яким визначають економічну картину підприємства. Цей показник здатний визначити як ефективність діяльності підприємства в цілому, так і ефективність окремих його виробничих напрямків.

Для досягнення високої ефективності бізнесу та отримання прибутку необхідно приділяти увагу виготовленню прибуткової продукції. У зв'язку з цим підприємству необхідно періодично аналізувати рентабельність продукції та скорочувати випуск збиткової продукції.

Залежно від мети, яку ставить перед собою компанія, аналітики визначають різні показники прибутковості. Загалом будь-який показник рентабельності розраховується як відношення прибутку до собівартості, доходу (виручки) або використаних ресурсів.

З таких груп виділяють такі показники рентабельності:

1. Показники рентабельності підприємства та його окремих підрозділів:

- рентабельність виробництва (характеризує економічну ефективність виробництва, за якої підприємство повністю відшкодовує собівартість його продукції за рахунок грошових надходжень від реалізації продукції (робіт, послуг)) - відношення розміру прибутку до собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг);

- рентабельність продажів (вказує, скільки операційного прибутку отримує підприємство з кожної гривні реалізованої продукції.) - відношення розміру прибутку до розміру доходу від реалізації продукції чи послуг;

- рентабельність окремих видів продукції (покаже величину прибутку, яку отримує підприємство від кожного окремого виду продукції) - відношення різниці між продажною ціною одиниці продукції та її собівартістю до собівартості одиниці продукції. .

2. Показники рентабельності майна і його складників:

- рентабельність активу (вказує ефективність використання усіх активів суб'єкта господарювання) - відношення розмірів прибутку щодо середньорічної вартості активу підприємства;

- прибутковість основних засобів (показує на частину річного прибутку підприємства у вартості основних засобів) - відношення розміру прибутку до середньорічної вартості активів підприємства.

3. Показники рентабельності інвестицій:

- Прибутковість власного капіталу (охарактеризовує ефективність використання власного капіталу суб'єкта господарювання) - відношення сум прибутків щодо розміру власного капіталу підприємства;

- Рентабельність основного капіталу (характеризує ефективність використання основного капіталу підприємства) - відношення прибутку до суми величини власного капіталу та суми довгострокових зобов'язань підприємства.

У рамках аналізу визначаються визначені показники звітного періоду, порівнюються з плановими показниками та даними попередніх періодів, а також виявляється вплив факторів, що спричинили зміни.

Таблиця 3.4

Вихідні дані для розрахунку показників рентабельності підприємства

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна (+,-)	
				19/18	20/19
1. Прибуток, грн.	966.418	1.566.287	1.938.911	599.869	372.624
2. Виручка від реалізації продукції, грн.	14.541.206	13.616.626	14.998.775	-924.580	1.382.149
3. Собівартість реалізованої продукції, грн.	13.445.573	12.869.106	13.652.138	-576.467	783.032
4. Середньорічна вартість власного капіталу, грн.	18.861.585	15.880.428	17.943.251	-2.981.157	2.062.823
5. Середньорічна вартість запасів, грн.	1.977.699	1.569.631	1.732.417	-408.068	162.786
6. Середньорічна вартість оборотних активів, грн.	3.135.237	2.742.217	2.627.478	-393.020	-114.739
7. Середньорічна вартість активів підприємства, грн	4.701.692	4.372.581	4.253.412	-329.111	-119.169

Отже, розрахуємо показник прибутковості підприємства по аналізованому періоді в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

**Динаміка показників рентабельності КП «Водотеплосервіс»
за 2018-2020 рр.**

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна (+,-)	
				19/18 р.	20/19 р.
Прибутковість реалізації продукції (продажу)	6.6	11.5	12.9	4.9	1.4
Прибутковість виробництва	7.2	12.2	14.2	5	2
Прибутковість власного капіталу	5.1	9.9	10.8	4.8	0.9
Прибутковість активів	23.3	17.1	31.7	-6.2	14.6

Показник прибутковості реалізації продукції показує питому вагу одержаного прибутку в собівартості та товарообігу реалізованої продукції, тобто показує, яку частку в прибутку підприємства становить 1 грн. проданої продукції (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Розрахунок впливу факторів до рентабельності продажу КП
«Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.**

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна (+,-)	
				19/18 р.	20/19 р.
1. Прибуток, грн.	966.418	1.566.287	1.938.911	599.869	372.624
2. Виручка після реалізації продукції, грн.	14.541.206	13.616.626	14.998.775	-924.580	1.382.149
3. Рентабельність продажу, %	6.6	11.5	12.9	4.9	1.4

Отож, визначаємо впливання факторів по 2018-2019 р. методами ланцюгових підстановок:

$$РП=Пп/Вп = 966.418 / 14.541.206 = 6.6 \%$$

$$РУ=Пф/Вп = 1.566.287 / 14.541.206 = 10.8 \%$$

$$РФ=ПФ/ВФ = 1.566.287 / 13.616.626 = 11.5 \%$$

Висновок: прибутковість продажів зросла в 2019 на 4,9 % через впливу наступних факторів, а саме:

– впливи змін прибутку підприємства до рентабельності:

$$Ру-Рп = 10,8 - 6,6 = +4,2 \%$$

– впливи змін виручки від реалізування на рентабельність:

$$Рф-Ру = 11,5 - 10,8 = +0,7 \%$$

$$\text{Загальний зріст прибутковості 2019 року:} = 4.2 + 0.7 = 4.9 \%$$

Визначаємо вплив факторів за 2019-2020 рр. методом ланцюгових підстановок:

$$РП=Пп/Вп = 1.566.287 / 13.616.626 = 11.5 \%$$

$$РУ=Пф/Вп = 1.938.911 / 13.616.626 = 14.2 \%$$

$$РФ=ПФ/ВФ = 1.938.911 / 14.998.775 = 12.9 \%$$

Висновок: прибутковість продаж виросла в 2020 році до 1.4 % за рахунок впливів наступних факторів:

– впливання змін прибутку підприємства до рентабельності:

$$P_y - P_n = 14,2 - 11,5 = +2,7 \%$$

– впливи змін виручки від реалізування рентабельність:

$$P_f - P_y = 12,9 - 14,2 = -1,3 \%$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності 2019 року:} = 2,7 - 1,3 = 1,4 \%$$

Рентабельність виробництва також є показником рентабельності підприємства. Цей показник відображає питому вагу отриманого прибутку у виручці, або в собівартості реалізованої продукції.

Розрахуємо вплив факторів на рентабельність виробництва ТОВ «Карпатнафтохім» за 2018-2020 роки в таблиці. 3.7.

Таблиця 3.7

**Розрахунок впливу факторів на рентабельність виробництва КП
«Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.**

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна (+,-)	
				19/18	20/19
1. Виручка від реалізації продукції, грн.	14.541.206	13.616.626	14.998.775	-924.580	1.382.149
2. Собівартість реалізованої продукції, грн.	13.445.573	12.869.106	13.652.138	-576.467	783.032
3. Прибуток, грн.	966.418	1.566.287	1.938.911	599.869	372.624
4. Рентабельність виробництва, %	7.2	12.2	14.2	5	2

Прибутковість виробництва у 2019 році зросла на 5% порівняно з попереднім роком. Це сталося через наступні фактори (методи ланцюгових підстановок):

а) зміна суми прибутку:

$$\Delta y_a = \Pi_1 / C_0 - \Pi_0 / C_0 = (1.566.287 / 13.445.573) - 7.2 = 11.6 - 7.2 = 4.4 \%$$

б) зміни собівартості реалізованої продукції:

$$\Delta y_b = \Pi_1 / C_1 - \Pi_1 / C_0 = 12.2 - 11.6 = 0.6 \%$$

$$\text{Разом} = \Delta y_a + \Delta y_b = 4.4 + 0.6 = 5 \%$$

Прибутковість виробництва у 2020 році зросла на 2% порівняно з попереднім роком. Це сталося через наступні фактори (методи ланцюгових підстановок):

а) зміни суми прибутку:

$$\Delta y_a = \Pi_1/C_0 - \Pi_0/C_0 = (1.938.911 / 12.869.106) - 12.2 = 15.1 - 12.2 = 2.9 \%$$

б) зміни собівартості реалізованої продукції:

$$\Delta y_b = \Pi_1/C_1 - \Pi_1/C_0 = 14.2 - 15.1 = -0.9 \%$$

$$\text{Разом} = \Delta y_a + \Delta y_b = 2.9 - 0.9 = 2 \%$$

Як зазначено вище, рентабельність капіталу є одним із показників рентабельності інвестицій. Засновників підприємства, його власників та акціонерів найбільше цікавить аналіз приросту рівня, оскільки він відображає суму прибутку, отриманого за звітний період на суму інвестованого капіталу підприємства (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Розрахунок впливу факторів до рентабельності власного капіталу

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна (+,-)	
				19/18 р.	20/19 р.
1. Прибуток, грн.	966.418	1.566.287	1.938.911	599.869	372.624
2. Середньорічна вартість власного капіталу, грн.	18.861.585	15.880.428	17.943.251	-2.981.157	2.062.823
3. Рентабельність власного капіталу, %	5.1	9.9	10.8	4.8	0.9

Визначаємо вплив за 2019 р. методом ланцюгових підстановок:

$$РП = \Pi_п / V_п = 966.418 / 18.861.585 = 5.1 \%$$

$$РУ = \Pi_ф / V_п = 1.566.287 / 18.861.585 = 8.3 \%$$

$$РФ = \Pi_ф / V_ф = 1.566.287 / 15.880.428 = 9.9 \%$$

Висновок: прибутковість власного капіталу виросла на 4,8 % через вплив таких факторів, як:

– вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність:

$$Р_у - Р_п = 8.3 - 5.1 = 3.2 \%$$

– вплив зміни вартості власного капіталу на рентабельність:

$$P_{\phi}-P_y = 9.9 - 8.3 = 1.6 \%$$

$$\text{Загальний приріст рентабельності: } 3.2 + 1.6 = 4.8 \%$$

Знаходимо вплив по 2020 р. методами ланцюгових підстановок

$$P_{\Pi}=P_{\Pi}/V_{\Pi} = 1.566.287 / 15.880.428 = 9.9 \%$$

$$P_y=P_{\Phi}/V_{\Pi} = 1.938.911 / 15.880.428 = 12.2 \%$$

$$P_{\Phi}=P_{\Phi}/V_{\Phi} = 1.938.911 / 17.943.251 = 10.8 \%$$

Висновок: прибутковість власного капіталу виросла на 0,9 % через вплив таких факторів:

– впливання змін прибутку підприємства на прибутковість

$$P_y-P_{\Pi} = 12.2 - 9.9 = 2.3 \%$$

– вплив зміни вартості власного капіталу на рентабельність

$$P_{\phi}-P_y = 10.8 - 12.2 = -1.4 \%$$

$$\text{Сукупний зріст рентабельності: } 2.3 - 1.4 = 0.9 \%$$

Наступним етапом аналізу є аналіз прибутковості активів компанії. На рівень рентабельності активів насамперед впливає їх оборотність і рентабельність реалізованої продукції. У наведеній нижче таблиці наведено вплив факторів на коефіцієнт прибутковості активів (модель Дюпона) і розрахунок резервів їх збільшення. 3.9.

Таблиця 3.9

Розрахунок впливу факторів до рентабельності активів підприємства

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна (+,-)	
				19/18 р.	20/19 р.
1. Виручка від реалізації продукції, грн.	14.541.206	13.616.626	14.998.775	-924.580	1.382.149
2. Собівартість реалізованої продукції, грн.	13.445.573	12.869.106	13.652.138	-576.467	783.032
3. Середньорічна вартість запасів, грн.	1.977.699	1.569.631	1.732.417	-408.068	162.786
4. Середньорічна вартість оборотних активів, грн.	3.135.237	2.742.217	2.627.478	-393.020	-114.739

5. Середньорічна вартість активів підприємства, грн.	4.701.692	4.372.581	4.253.412	-329.111	-119.169
6. Рентабельність активів, %	23.3	17.1	31.7	-6.2	14.6

Отож, прибутковість активу на підприємстві 2019 р. зменшилась на 6,2, та в 2020 р. було збільшено на 14,6 %. Розрахунок вихідних даних:

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна (+,-)	
				19/18 р.	20/19 р.
1. Виручка на 1 грн. собівартості, (X)	1.08	1.06	1.10	- 0.02	0.04
2. Питома вага оборотних активів у структурі активів підприємства, (Y)	0.67	0.63	0.62	- 0.04	- 0.01
3. Питома вага запасів у структурі оборотних активів підприємства, (Z)	0.63	0.57	0.66	- 0.06	0.09
4. Оборотність запасів підприємства, (K)	6.80	8.20	7.88	1.40	- 0.32

Спосіб ланцюгових підстановок 2019 рік:

	X (X-1)	Y	Z	K	ΔPA
1 підстановка, ΔPA(X)	- 0.023	0.67	0.63	6.80	-0.07
2 підстановка, ΔPA(Y)	1,06	- 0,04	0,63	6,80	-0,18
3 підстановка, ΔPA(Z)	1,06	0,63	- 0,06	6,80	-0,26
4 підстановка, ΔPA(K)	1,06	0,63	0,57	1,40	0,53
Разом:	—	—	—	—	0,02

Резервами підвищення рентабельності активів у 2019 році стали: збільшення доходу на 1 грн. собівартість, тобто збільшування націнки до одиниці продукції; збільшування питомої ваги оборотних активів в структурі; Збільшування питомої ваги акцій в структурі оборотних активів суб`єкта господарювання.

Спосіб ланцюгових підстановок 2020 рік:

	X (X-1)	Y	Z	K	ΔPA
1 підстановка, ΔPA(X)	0,04	0,63	0,57	8,20	0,12
2 підстановка, ΔPA(Y)	1,10	- 0,01	0,57	8,20	-0,05
3 підстановка, ΔPA(Z)	1,10	0,62	0,09	8,20	0,48
4 підстановка, ΔPA(K)	1,10	0,62	0,66	- 0,32	-0,14
Разом:	—	—	—	—	0,41

Резервами збільшення рентабельності активів в 2020 році виступає: питома вага оборотних активів в структурі активів підприємства також оборотність запасів суб'єкта господарювання.

Резервами підвищення рентабельності активів у 2020 році стали: питома вага оборотних активів у структурі корпоративних активів та оборотність акцій компанії.

Платоспроможність підприємства - називають здатність підприємства швидко та у повному обсязі закрити свої фінансові зобов'язування. Аналіз платоспроможності тобто (фінансової стійкості) суб'єкта господарювання здійснюється взятою за основу даних балансу і відображає структури джерел фінансування ресурсу підприємства, ступені фінансової стійкості і незалежності суб'єкта господарювання від зовнішніх джерел щодо фінансування діяльності. .

Розрахуємо показники платоспроможності досліджуваного підприємства в таблиці. 3.10.

Таблиця 3.10

Аналіз показників платоспроможності (фінансової стійкості)

КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

№ п/п	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Граничне значення	Відхилення (+/-)	
						2019/ 2018 р.	2020/ 2019 р.
1	Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0.73	0.79	0.72	> 0.5	0.06	-0.07
2	Коефіцієнт фінансової стійкості	0.77	0.84	0.81	≥ 0.7	0.07	-0.03
3	Коефіцієнт фінансового ризику	0.29	0.18	0.18	< 1	-0.11	0
4	Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0.09	0.17	0.74	> 1	0.08	0.57
5	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	0.31	0.43	0.39	> 0.5	0.12	-0.04

Проаналізувавши ці показники по підприємству, вдалося встановити, що підприємство КП «Водотеплосервіс» є фінансово незалежним, на це вплинули: коефіцієнт автономії у 2018-2020 роках вище межі $> 0,5$; коефіцієнт фінансової стійкості у 2018-2020 рр. перевищує поріг $\geq 0,7$, що є позитивним для підприємства; коефіцієнт фінансового ризику менше ліміту < 1 ; коефіцієнт маневрування власним капіталом у 2018-2020 роках становив менше > 1 від допустимого значення, що відповідно є негативним для компанії. Коефіцієнт оснащення оборотних засобів власними оборотними коштами менше допустимого $> 0,5$, що також є негативним для підприємства.

Окрім кредитного рейтингу, також визначається ліквідність компанії, тобто її здатність конвертувати активи в готівку без істотної втрати вартості.

Аналіз ліквідності КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр. представлено в табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Аналіз ліквідності КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 рр.

№ п/п	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Граничне значення	Відхилення (+/-)	
						2019/2018	2020/2019
1	Оборотні активи	3.135.237	2.742.217	2.943.956	—	-393.020	201.739
1.1	Запаси	1.977.699	1.569.631	1.533.089	—	-408.068	-36.542
1.2	Дебіторська заборгованість	42.870	130.934	114.343	—	88.064	-16.591
1.3	Грошові кошти	360.689	519.329	243.117	—	158.640	-276.212
2	Поточні зобов'язання	2.724.786	2.108.822	2.678.912	—	-615.964	570.090
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	1.15	1.30	1.10	2.0 >	0.150	-0.20
4	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.15	0.31	0.13	0.8 >	0.16	-0.17
5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.13	0.25	0.09	0.2 >	0.11	-0.16

У практиці роботи аналітиків для оцінки платоспроможності та ліквідності використовуються такі ключові показники:

- Коефіцієнт абсолютної ліквідності - визначається відношенням грошових коштів (у касі та на рахунках у банках) до поточних (короткострокових) зобов'язань. Межа = 0,1 - 0,2 і вище.

- Коефіцієнт швидкої ліквідності – визначають шляхом поділу суми грошових коштів (ГК) додаючи суми дебіторської заборгованості (ДБЗ) до короткострокові (короткострокові) зобов'язання (ПЗ). Межа (норма) = 0,7 – 0,8 і вище.

- Коефіцієнт загальних ліквідностей (покриття) – визначають відношенням вартості усіх поточних активів (ОА) щодо поточних (короткострокових) зобов'язань (ПЗ). Ліміт = 2,0 і вище.

Отже, виходячи з показників ліквідності, ми бачимо позитивну динаміку підприємства щодо стану платоспроможності.

В даному розділі мною проведено аналіз динаміки та структури фінансового стану даного підприємства, оцінку ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошук шляхів підвищення та зміцнення фінансової стійкості. Доведено що ні один власник не має нехтувати потенційною можливістю для збільшення прибутку (доходу), котрі можна розпізнати лише на основі своєчасного та об'єктивного аналізу фінансового стану підприємства.

ВИСНОВКИ

На основі вивчення витрат і доходів підприємства від діяльності, теоретичних основ, а також організаційно-методичних аспектів бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу можна зробити наступні висновки та пропозиції.

Витрати і доходи підприємства є одним із визначальних показників, що відображають його фінансовий стан і мету господарської діяльності.

Наголошено на різних думках вітчизняних та зарубіжних учених щодо змісту термінів «витрати» та «доходи», які внесли значний внесок у визначення цих термінів. Досить ґрунтовне визначення понять «витрати» та «доходи» можна знайти в П(С)БО 16 «Витрати» і П(С)БО 15 «Доходи». Класифікування витрат та доходів є одним зі найважливіших аспектів організування бухгалтерського обліку, який гарантує більш детальне вивчення складу та характеру витрат, здатний максимально забезпечити інформаційні запити користувачів, дозволяє керувати підприємство здійснює детальний аналіз обсягу витрат за різними класифікаційними ознаками та визначає джерела економії, дає розуміння цільового розподілу витрат та їх економічну роль у процесах, що здійснюються на підприємстві. Вивчивши класифікацію витрат і доходів в КП «Водотеплосервіс», бачимо такі ознаки за для класифікування витрат: за центром відповідальностей; за видами продукції, також робіт і послуг; за одиницею складу затрат; через методи перенесення вартості на продукти; за ступенем впливу виробництва на рівень витрат; після визначення відношення до виробничих витрат; та за календарними періодами; за доцільністю витрачення; та за відношеннями витрат що до процесу виготовлення; в економічному плані.

Нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту витрат і доходів представлено значною кількістю законів, постанов і постанов (стандартів). Будь-які відхилення від нормативних положень призводять до виникнення різноманітних порушень, які перешкоджають досягненню корпоративних цілей. Тому, щоб забезпечити ефективну роботу компанії, необхідно дотримуватись

норм і законів, оскільки від правильності та законності бухгалтерського обліку на ринку залежить не тільки прибутковість компанії, а й репутація за її межами.

Таким чином, встановлено, що від правильної організації бухгалтерського обліку на підприємстві залежить весь процес бухгалтерського відображення доходів і витрат підприємства. Для забезпечення аналітичного обліку витрат на виробництво продукції щодо вимог внутрішньої звітності на досліджуваному підприємстві КП «Водотеплосервіс» необхідно відкрити інші допоміжні реєстри (а саме: відомості про виробничі рахунки, книги та виробничі звіти, які складаються). та ведуться керівниками центрів відповідальності), оскільки кількість рядків, наведених у графі 2 «Списання рахунків» за статтями витрат - видами, товарними групами, послугами основного виробництва, допоміжних виробництв (рядки 1.1 - 1.6)), тут недостатньо. На практиці перелік об'єктів, для яких використовується внутрішня звітна інформація, у більшості компаній значно ширший, оскільки витрати групуються не тільки за видами продукції, а й за сферами відповідальності.

Розкриття інформації про витрати та доходи в фінансовій звітності суб'єкта господарювання здійснюється відповідно нормам чинного законодавства України, та інформація про витрати, також доходи і фінансові результати (прибуток/збиток) розкривається практично у всіх формах фінансової звітності. Корпоративна звітність, а саме Звіт про фінансовий стан, Звіт про сукупний дохід, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал.

Розглянувши прибуток до оподаткування підприємства КП «Водотеплосервіс» за 2018-2020 роки, бачимо зростання. У 2018 році – 966,418 тис. грн. і в 2019 році він зріс до 1 566 287 тис. грн, а в 2020 році прибуток продовжив демонструвати тенденцію до зростання і склав 1 938 911 тис. грн, що вдвічі більше, ніж у 2018 році.

Важливу роль у фінансово-господарській роботі підприємства відіграє своєчасний і якісний аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання, оцінка ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошук шляхів

підвищення та зміцнення фінансової стійкості. Жоден власник не повинен розглядати потенційні можливості збільшення прибутку

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник. /Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, Г.Г. Кірейцев та ін. – Житомир : ПП “Рута”, 2010. – 756 с.
2. Бухгалтерський облік та оподаткування [Текст] : Навч. посібник /За ред. Р.Л. Хом’яка, В.І. Лемішовського. – Львів: Бухгалтерський центр “Ажур”, 2009. – 1112 с.
3. Герасимчук П.К. Державний фінансовий контроль:ревізія та аудит / П. К. Герасимчук. – К. : АВТ, 2004. – 424 с.
4. Гончарук Я.А. Аудит : Навч. посіб. / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – К. : Знання, 2007. – 443 с.
5. Податковий кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua>
6. Добровський В. М. Управлінський облік : навч.-метод. посіб. Для самост. вивч. дисц. / В. М. Добровський, Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова; за ред. В. М. Добровського. – К.: КНЕУ, 2003. – 235 с.
7. Закон України “ Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV. [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua>
8. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 22 квітня 1993року N 3125-XII (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 № 851-IV [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Закон України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” № від 26.01.1993 № 2939-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-12>.

11. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків від 11.08.94 р. № 69 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

12. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. за № 291 [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.rada.gov.ua

13. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>

14. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

16. Огійчук М.Ф. Аудит : організація і методика : навчальний посібник. / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. – К. : Алерта, 2010. – 584с.

17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 “Основні засоби” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України.–Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 8 “Нематеріальні активи” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 “Дебіторська заборгованість” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 “Зобов’язання” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 “Дохід” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 “Витрати” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 17 “Податок на прибуток” [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

26. Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 р. № 419, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

27. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : Підручник / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2008. – 411 с.

28. Усач Б.Ф. Аудит : навч. посіб. / Б.Ф. Усач. – К. : Знання, 2007. –231 с.
29. Черниш С.С. Економічний аналіз : навч. посіб. / С.С. Черниш. –К. : ЦУЛ, 2010. – 312 с.
30. Альошкіна Н. Помилки в бухобліку. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/march/issue25/article-43447.html>
31. Андрієнко В. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку. *Наука молода : зб. наук. праць молодих вчених. ТНЕУ*, 2008. № 9. с. 153–157.
32. Аніщенко Г. Ю. Трансформація мети і призначення фінансової звітності у сучасних умовах. *Вісник*, 2019. Вип. № 2 (40). С. 3–6
33. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. СПб. : Питер, 2009. 414 с.
34. Багацька К. В., Говорушко Т. А., Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: Підручник. К., 2014. с. 320 с.
35. Білик М. Д., Павловська О. В., Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька Фінансовий аналіз: навч. Посібник. К.: КНЕУ, 2014. 592 с.
36. Брик С.В., Мадус Е.А. Особливості організації обліку, аудиту та аналізу доходів та витрат підприємства з метою формування його фінансового результату (прибутку). *Журнал Київського університету ринкових відносин Економіка. Бізнес-адміністрування. Право*, 2017. № 2. 2017. С. 279–290.
37. Бутинець Ф. Ф. Проблеми аудиту в Україні. Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи : зб. тез та виступів на 2-й між- нар. наук.-практ. конф. К. : ННЦ Інститут аграрної економіки, 2012. С. 184–186.
38. Васильєва В. Г., Книшек О. О., Ковальчук М. М. Особливості організації обліку на малому підприємстві та аудит фінансової звітності їх діяльності. *Економічний простір*, 2017. № 125. С. 127–139
39. Вовк В. М., Кирдей Ю. О. Особливості аналізу фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2018. Вип. 3. С. 39–49

40. Волкотруб Р.Р. Управління фінансовими результатами підприємств
URL: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:pjixyMjkflkJ:https>
41. Воронцова І. І., Готич М. В. Особливості організації і методики аудиту активів малих підприємств. *Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки*, 2014. Вип. 26. С. 322–329.
42. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія. Чернігів, 2014. 384 с.
43. Гоголь Т. А. Особливості методики фінансового аналізу підприємств малого бізнесу. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Економічні науки*. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vcndtue_2013_2_58.
44. Голубнича Г.П Звітність підприємства: навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 563 с.
45. Гречаник Л. Фінансове шахрайство та протидія йому у компаніях. *Фінансовий ринок України*. 2013. № 4. С. 24–26.
46. Давиденко Н. М., Фінансовий менеджмент: підручник. К. : ТОВ «Задуга», 2012. 516 с.
47. Давидов Г. М., Шалімова Н. С. Звітність підприємств: навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 623 с.
48. Домбровська Н. Р. Сутність визначення та трактування фінансової звітності як провідної економічної категорії. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*, 2019. Вип. 2 (51). С. 161–166.
49. Звітність підприємства: підручник / М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 570 с.
50. Каменська Т. Роль внутрішнього аудиту в системі внутрішнього контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*, 2010. № 9. С. 43–46.
51. Корінько М.Д. Оцінка суттєвості і помилок в аудиті. *Сталий розвиток економіки*. 2014. № 1. С. 205–207.

52. Кохно І. І., Швець В. Г. Організаційні аспекти складання та подання фінансової звітності підприємства. *Молодий вчений*, 2018. № 1(53). С. 500-503
53. Кулик Р.Р. Етимологія поняття «суттєвість» у бухгалтерському обліку та аудиті. *Економічний аналіз*, 2014. Т. 18. № 2. С. 23–30.
54. Лисенко А. М. Складові елементи методики аналізу фінансової звітності малого підприємства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*, 2020. Т. 31(70), № 4(2). С. 119-125
55. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016 304 с.
56. Мазіна О. І. Облік на підприємствах малого бізнесу. Опорний конспект лекцій. Київ: КНТЕУ, 2016. 54с.
57. Макарович В.К., Григоревська О. О., Стойка Н. С. Особливості обліково-інформаційного забезпечення управління ризиками в умовах впливу COVID-19. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, 2020. Вип. 3 (47). С. 40–46.
58. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012. URL:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013.
59. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України. К., 2018. 806 с.
60. Мултанівська Т. В., Воїнова Т. С. Організація і методика аудиту: практикум. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 284 с.
61. Назаренко О. В., Лукаш В. В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку. *Інвестиції: практика та досвід*, 2018. № 22. С. 19–25.
62. Нестеренко О. О. Місце звітності в управлінні фінансовими результатами діяльності підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, 2021. Вип. 1. С. 26–32

63. Нечитайло А.И. Бухгалтерский и налоговый учет прибыли. СПб. Юридический центр Пресс, 2003. 326 с.
64. Нидлз Б., Колдуэлл Д., Андерсен Х. Принципы бухгалтерского учета : учебник. Москва : Финансы и статистика, 1993. 496 с.
65. Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/929_020.
66. Палий В. Ф. Бухгалтерская и финансовая отчетность. Бухгалтерский учет, 2011. № 2. с. 88–90.
67. Панков Д. А. Финансовый кризис и бухгалтерский учет: взгляд беларуси. Проблемы теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : Міжнар. зб. наук. праць, 2009. Вип. 1 (13). С. 31–48. 52. Панченко І. А. Внутрішня звітність про фінансові результати діяльності у форматі запитів користувачів. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, 2012. Вип. 2 (23). С. 253– 261.
68. Побережець О. В. Формування механізму управління результатами діяльності торговельного підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 2017. Т. 16, Вип. 2 (36). С. 70–88.
69. Постанова «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» Наказ Міністерства фінансів України № 419 від 28.02.2000 р.
70. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 628 с.
71. Ратліфф Р. Л. Посібник по аудиторських доказах. URL: http://findarticles.com/p/articles/mi_m4153/is_n4_v55/ai_21119269.
72. Рзаєва Т. Г., Сереветник О. В. Фінансові результати та напрями їх аналізу за показниками фінансової звітності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 2020. № 3. С. 121–124
- 73 Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту. Тернопіль : Економічна думка, 2013. 192 с.Рядська В.В. Суттєвість як об'єкт аудиторського

дослідження та критерій оцінювання достовірності фінансової звітності. *Вісник ЧДТУ*, 2013. № 3(68). С. 226–231.

74. Савин А.А., Цороев У.Б. Мотивы фальсификации финансовой отчетности и методы ее выявления в ходе аудита. *Экономика и управление: проблемы, решения*, 2018. Т. 6. № 5. С. 239–242.

75. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. К. «Центр учбової літератури», 2013. 688 с.

76. Скрипник Н. В., Скрипник М. Є., Рилєєв С. В. Класифікація викривлень фінансової інформації у звітності та їх передумови. *Інфраструктура ринку*, 2020. Вип. 43. С. 455–460

77. Соколов Я. В. Предмет и метод бухгалтерського учета : сущность и содержание элементов. *Бухгалтерский учет*, 2007. № 19. С. 56–59.

78. Ткачук Г. О., Іванченкова Л. В., Скляр Л. Б., Ступницька Т. М. Процедури аудиторського підтвердження достовірності фінансової звітності: вирішення проблемних питань. *Економіка харчової промисловості*, 2021. Т. 13. Вип. 2. С. 95–104

79. Усач Б. Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні. К.: Знання-Прес, 2013. с. 217-222.

80. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / за заг. ред Т. Д. Косової, І. В. Сіменко. К. : Центр учб. л-ри, 2013. 440 с.